

International Talented And Gifted Conference: New Approaches and Educational Practices

Abstracts Book

4-5 May 2017, Ankara
intag.gazi.edu.tr

International Talented And Gifted Conference: New Approaches and Educational Practices

Onur Kurulu/ Honorary Board

Prof. Dr. İbrahim USLAN, (Rector, Gazi University)

Prof. Dr. Rabia SARIKAYA, (Dean of Gazi Educational Faculty, Gazi University)

International Talented And Gifted Conference: New Approaches and Educational Practices

Düzenleme Kurulu/ Organizing Committee

Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU
Assoc. Prof. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Assoc. Prof. Dr. Serçin KARATAŞ
Assist. Prof. Dr. Safiye SARICI BULUT
Lec. Dr. Melek Gülşah ŞAHİN
Res. Asst. Dr. Osman SABANCI
Res. Asst. Volkan KUKUL
Res. Asst. Aysun TURUPCU DOĞAN
Res. Asst. Osman BASİT

International Talented And Gifted Conference: New Approaches and Educational Practices

Bilim Kurulu/ Scientific Board

Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN

Prof. Dr. Uğur SAK

Prof. Dr. Ümit DAVASLIGİL

Prof. Dr. Nilgün METİN

Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU

Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY

Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK

Prof. Dr. Daniela Lucangeli

Prof. Dr. Elhan Beylerov

Assoc. Prof. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU

Assoc. Prof. Dr. Serap EMİR

Assoc. Prof. Dr. Šárka Portešová

Assist. Prof. Dr. Zeynep KURTULMUŞ

Assist. Prof. Adile Gülşah SARANLI

Assist. Prof. Dr. İbrahim AKAR

Assist. Prof. Dr. Emine ÖNEN

Lec. Dr. Jiří Mudrak

Lec. Patrizia Granata

International Talented And Gifted Conference: New Approaches and Educational Practices

Hakem Kurulu/ Reviewer Board

Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN
Prof. Dr. Uğur SAK
Prof. Dr. Ümit DAVASLIGİL
Prof. Dr. Nilgün METİN
Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK
Prof. Dr. Daniela Lucangeli
Prof. Dr. Elhan Beylerov
Assoc. Prof. Dr. Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Assoc. Prof. Dr. Serçin KARATAŞ
Assoc. Prof. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Serap EMİR
Assoc. Prof. Dr. Šárka Portešová
Assist. Prof. Dr. Zeynep KURTULMUŞ
Assist. Prof. Dr. Adile Gülşah SARANLI
Assist. Prof. Dr. İbrahim AKAR
Assist. Prof. Dr. Emine ÖNEN
Assist. Prof. Dr. Safiye SARICI BULUT
Res. Ass. Dr. Osman SABANCI
Lec. Dr. Melek Gülşah ŞAHİN
Lec. Dr. Jiří Mudrak
Lec. Patrizia Granata

International Talented And Gifted Conference: New Approaches and Educational Practices

Amaç ve Kapsam/ Aim and Scope

The conference has an interdisciplinary feature not only providing chance to benefit from scientific exchange, but also opportunities to establish contact collaboration among colleagues all over the world, school administrators, teachers, teacher candidates and families.

The theme of the conference is "New Approaches and Educational Practices" with the topics listed below;

- Concept of gifted/talented
- Identification of gifted/talented children
- Early intervention
- Education of gifted/talented
- Twice Exceptional (2e)
- Educational practices
- Use of technology in education
- Teacher training
- Assessment and evaluation of gifted / talented children in education
- Psychological counseling and guidance
- Parenting education
- Country policies
- the Problems

Contents

Educating the Artistically Talented with Art Criticism.....	9
Üstün ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Bir STEM Materyali Olarak Algodoo'ya Yönelik.....	10
Probability Explorer Simülasyonunun Üstün Zekâlı/Yetenekli Öğrencilere Olasılık.....	11
Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme	13
Avrupa Birliği Üye Ülkeleri ile Türkiye'de Özel Eğitim Öğretmenliği Programlarında Özel	14
Üstün Zekalılar Öğretmenliği Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi	15
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Çocukların Özelliklerine İlişkin.....	16
Üstün Yetenekli Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Öğretmenlerin Eğitim	18
Üstün Yetenek Potansiyeli Olan Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi	20
Sınıfta Üstün Yetenekli ve Tipik Öğrenci Bulunan İlkokul Öğretmenlerinin Eğitsel ve Kişisel-Sosyal Alanda Kullandıkları Stratejilerin Ülkelerarası Karşılaştırılması.....	21
Bilsem Matematik Öğretmenlerinin Yaratıcılığı Destekleyici Davranışları	23
Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	24
Çeşitli Ülkelerde Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Öğretmenlerin Çocukların Bireysel Yeteneklerini Belirlemek, Geliştirmek Ve Motivasyonlarını Arttırmak İçin Yaptıkları Çalışmaların İncelenmesi	25
İnternet Yorumlarında Üstün Yetenek Kavramına Bakış Üzerine Nitel Bir Çalışma	27
Günümüz Üstün Yetenekliler Eğitimi Açısından Enderun/ Enderun School within the Context of Contemporary Education for Gifted and Talented Students	28
Üstün Yetenekliler Eğitime Tarihi Bir Bakış: "Güzide Sınıflar"	30
Cumhuriyetin İlk Yıllarında Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki "Akıl Oyunları" Örnekleri.....	32
Geçmişten Günümüze Üstün Yetenekli Çocukların Hakları.....	33
İlkokul Öğretmenlerinin Üstün Yeteneklilik ve Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Silifke İlçesi Örneği).....	34
Üstün Yetenekli ve Zekâlı Tanısı Almış ve Almamış Çocukların Zihinsel Engelli Yaşıtlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi.....	35
Üstün Yetenekli İlkokul Öğrencileriyle Akranlarının Çevre Tutumu Geliştirme Yollarındaki Eğilimler..	36
Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Öğretmenlerin Üstün Zekalılara Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi	37
Fen Öğrenmede Zihinsel Risk Alma: Üstün Yetenekli Öğrenciler ile Akranları Üzerinde Bir İnceleme*	38
Özel Yetenek İle Uyumlu Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi	39
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Görüşleri	40
Üstün Yetenekli Çocukların Baskın Özelliklerinin İkili Karşılaştırmalar Yöntemiyle Ölçeklenmesi	41
Üstün Yetenekli Çocukların Tanınması	42
Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi	43
Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Bir Hızlandırma Strateji Olarak Okula Erken Kayıt	44

Üstün Yeteneklilere Yönelik Tematik Etkinlikler: İlkokul Birinci Sınıf Örneği	46
Üstün Yetenekli 3.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Tematik Öğretim Etkinlikleri: Uygulama ve Değerlendirme.....	48
Üstün Yetenekliler Alanında Yapılmış Tezlerin Analizi	50
Erken Çocukluk Dönemindeki Üstün Yetenekli Çocuklara İlişkin Türkiye’de Gerçekleştirilen Lisansüstü Çalışmaların Çok Boyutlu Analizi	51
Türkiye’de Özel Yetenekli Öğrenciler İle İlgili Yapılan Akademik Çalışmaların.....	52
Geçmişten Günümüze Türkiye’de Üstün Yetenekliler/Zekâlılar Araştırmaları.....	53
Üstün Yetenekli Öğrencilerin Güçlendirilmesi Gereken Yönlerine İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Aile Görüşleri	54
Üstün Yetenekli Yetişkin Bireylerin Eğitim Yaşantılarına İlişkin Görüşleri ve Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öneriler	55
Rehber Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrenciler, Eğitimleri ve Gereksinimlerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi.....	56
Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya’daki Okul Öncesi Öğretmenlerinin Etkinlik Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	57
Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Yaklaşımının (ATBÖ), Üstün Yetenekli Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi.....	59
Zeka Oyunlarıyla Yapılan Farklılaştırma Çalışmalarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Okul Tutumlarına Etkisi	60
Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Fen Projelerinde Cinsiyet Faktörünün Yerinin	61
Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Fen Öğretmenlerinin Yeterliklerine İlişkin Görüşleri	62
Üstün Zekalı Çocukların Coğrafya Dersinde RESFEBE Kullanımı.....	63
Üstün Zekâlı Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Karşılaşmış Olduğu Sorunlar ve Çözüm	64
Türkiye’de Üstün Yetenekliler Eğitiminin Yasal Dayanakları	65
Üstün Yetenekli Çocuklarda Görülen Sağlık, Bakım ve Aile Sorunları: Bir Literatür Taraması	66
Üstün Zekalı Öğrencilerin Eğitiminde Bir Hızlandırma Strateji Olarak İkili Kayıt.....	68
Zeytinburnu Talent Academy	69
Gaziantep’in Geleneksel Evlerindeki Süslemelerden Bilim Sanat Merkezi Öğrencilerine Disiplinlerarası Çalışmalarla Tarihi Değerler Eğitiminin Kazandırılması	70
Destek Eğitim Odalarında Çalışan Öğretmenlerin Niteliklerinin Belirlenmesi	72
Üstün Yeteneklilere Yönelik Strateji Eğitimi Alacak Öğretmenlerin Teknoloji Okuryazarlıklarının İncelenmesi	73
ADDIE Modeli ile Üstün Yetenekli Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Bilgisayar Destekli Matematik Etkinlikleri Geliştirme	74
Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı.....	75
The Identification of Creativity of the Gifted Students in Pre-School Period Using Their	76
Examination of Postgraduate Thesis Within The Field of Gifteds: Content Analysis Study	78

Üstün Yetenekli Çocukların Aileleri ve Kardeş İlişkileri	79
İki Kere Özel Gereksinimli Çocuklar	80
Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ile Merkezin Öğrencilere Katkıları ...	81
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocuklarla İlgili Görüşleri (Elazığ İli Örneği).....	82
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz-yeterlikleri İle Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimine İlişkin	83
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrenciler Hakkındaki Görüşlerinin	84
Bilsem Öğretmenlerinin Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine ve Bilsemle İlişkin Görüşleri	85
Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Bireyselleştirilmiş Eğitim Programında Türkçe Dersi Uygulamaları ...	86
Bilim ve Sanat Merkezlerinde Sanat (Resim) Alanında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Yasemin Karakaya Bilsem Örneği)	87
Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Öğretmen ve İdarecilerin Okul Gelişimi ve Meslek Algısı Üzerine Görüşlerinin İncelenmesi: Gümüşhane Örneği	88
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Çocuklara İlişkin Metaforik Algıları.....	89
Özel Yetenekli Öğrencilerin Ortak Çalışmaya İlişkin Algıları: Metafor Çalışması.....	91
Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersine İlişkin Metaforik Algıları.....	92
STEM Eğitimi Uygulamalarının Üstün Zekâlı Çocukların Fen Bilgisi Eğitiminde Akademik Başarılarına Olan Etkisi	93
Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrenciler ile Normal Zeka Düzeyindeki Öğrencilerin Derse İlgilerinin Farklı Değişkenlerle İncelenmesi.....	94
Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Eğitiminde Teknolojinin Yeri.....	95
Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Belirlenmesinde Veri Madenciliği Algoritmalarının	96
Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'daki Öğretmenlerin teknoloji Okuryazarlıklarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi	97
İlkokul Öğrenci Velilerinin Üstün Yetenek Kavramına ve Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimine Yönelik Algıları.....	98
Çeşitli Ülkelerde Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Öğretmenlerin Sınıflarındaki Davranış Yönetimi Ve Motivasyon Uygulamalarına İlişkin Görüşleri	100

Educating the Artistically Talented with Art Criticism

Sonya Türkman

Fatih Sultan Mehmet Vakif Universitesi Interior Design

ABSTRACT

Boland (1986) defines artistically talented students as those “who show an exceptionally high ability on one or more areas of the visual arts” these students demonstrate outstanding performance in the visual arts with a high degree of sensitivity and dedication? (p. 19). While these students possess vision and dedication at levels above their peers, they also are highly sensitive to criticism of their work. Often they experience stress and anxiety in even talking about their process or their work. This paper seeks to address how to use art criticism methods with artistically talented student so that they may advance their work. By teaching students to be art critics using the Feldman method of art criticism (1981) at the beginning of a course, students can learn to “see” art differently. Seeing as Berger (1972) explained is a relationship between things and ourselves. Artistically talented students are often cognizant of these relationships; however, they frequently lack the vocabulary to express what they see and how they see it. In teaching them how to be art critics, educators can bridge the gap between process/work and critique. This educational method can alleviate some of the stress these students feel in talking about and presenting their work. In giving artistically talented students the tools to critique, and to be critiqued, affords them opportunities to fulfill their potential. References Berger, J. (1972). *Ways of Seeing*. London: British Broadcasting Corporation; Harmondsworth: Penguin. Boland, D. (1986) "Artistically Talented Students: A Call for Research." *Marilyn Zurmuehlin Working Papers in Art Education*, 5, 16-25. Feldman, E.B. (1981) *Varieties of Visual Experience*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Anahtar Kelimeler: artistically talented; critique; emotional sensitivity

Üstün ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Bir STEM Materyali Olarak Algodoo'ya Yönelik Görüşleri

Erhan Şahin

Yasemin Karakaya Bilim Ve Sanat Merkezi Fizik Öğretmeni

ÖZET

Bu araştırmada üstün ve özel yetenekli öğrencilerin Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) uygulamalarının ve bir STEM materyali olarak Algodoo'ya yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda 2015-2016 eğitim öğretim yılında Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezinde Özel Yetenekleri Geliştirici Programa (ÖYGP) devam eden ortaokul 7. ve 8. sınıf seviyesinde 15 (8 erkek, 7 kız) öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Görüşme formunun uygulama aşamasında ses kayıt ve not alma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık olarak 10-15 dakika sürmüştür. Yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanan araştırma verilerinin değerlendirilmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analiz yöntemi doğrultusunda görüşme verileri kodlanarak temalar oluşturulmuştur. İlgili literatürün gözden geçirilmesi sonucunda tema ve kod listesinin son şekli verilmiştir. Araştırma verileri bir araştırmacı tarafından kodlandıktan sonra, kodların tutarlılığı "görüş birliği" ya da "görüş ayrılığı" şeklinde işaretlemeler yapılarak belirlenmiştir. İçerik analizi sonrası araştırma sonucunda öğrencilerin STEM uygulamalarına ve Algodoo kullanımına yönelik olumlu yönde görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM), Algodoo, Üstün ve Özel Yetenekli Öğrenci

Probability Explorer Simülasyonunun Üstün Zekâlı/Yetenekli Öğrencilere Olasılık Öğretmedeki Kullanışlılığına İlişkin Bilsen Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri

Cahit Aytekin

Ahi Evran Üniversitesi Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

Serdal Baltacı

Ahi Evran Üniversitesi Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

Avni Yıldız

Bülent Ecevit Üniversitesi Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Olasılık, bilimin birçok alanında kullanılan ve önemi giderek artan bir konu olmaktadır. Kimya ve fiziğin birçok kavramı olasılık kavramları ile yeniden ifade edilmiştir. Olasılıksal düşünce ekonomiden arkeolojiye kadar birçok alanda düşünceleri ve karar alma mekanizmalarını yönlendirmektedir. Bu nedenlerle üstün yetenekli çocukların kesin sonuçları olan durumları öğrenmelerini yanında, bir olayın olma olasılığı hakkında da eğitilmeleri gerekmektedir (Wheatley, 1983). Üstün yetenekli çocukların yeni fikirler üretmekten ve ürettikleri fikirleri test etmekten hoşlandıkları bilinen bir gerçektir. Probability explorer yazılımı da olasılık konusunda öğrencilere fikir üretmeleri için uygun ortam sağlamakta ve sonucu simülasyon yardımıyla hemen görmelerine imkan verdiğinden üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılabileceği düşünülmektedir. Mills (2002) ilerleyen zamanlarda öğretmenlerin bilgisayar simülasyonlarının olasılık ve istatistik öğretimindeki potansiyelini keşfederek, kendi öğretim yöntemlerini değiştirmeye başlayacaklarını ifade etmektedir. Probability Explorer yazılımı öğrencilere açık uçlu bir öğrenme ortamı sunarak, kendi olasılık bilgilerini test etme imkânı vermektedir. Bu yazılım öğrencilere para, zar veya torbadan renkli top çekme gibi bir çok deneyin yapma imkânı sunarak, bu deneylerin sonuçlarını grafik ve tablo olarak görmelerine imkân sağlamaktadır. Öğrenciler bu deneylerde olayın kaç defa tekrarlanacağını ve sonuçları nasıl görmek istediklerini belirleyebilmektedirler. Sonuçların grafik ve tablo olarak gösterimleri, bir deneydeki her olayın sonucu belli olduğunda dinamik bir ortamda karşımıza çıkmaktadır. Chance Maker yazılımında olduğu gibi öğrenciler örnek uzayı ve teorik olasılığı kontrol edebilmekte ve oluşturdukları bu deneyi, simülasyondaki deneysel olasılık sonuçları ile karşılaştırabilmektedirler. Probability Explorer yazılımı Hollylyne Stohl tarafından araştırma tabanlı bir uygulama yazılımı olarak geliştirilmiştir. Bu çalışmada, üstün yetenekli öğrencilere matematik öğretmekle görevli 3 Bilsen matematik öğretmenine Probability Explorer yazılımı tanıtılmıştır. Daha sonra öğretmenlerin fikirleri alınmıştır. Veri toplama aracı olarak mülakat kullanılmıştır. Elde edilen veriler ise nitel veri analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonunda öğretmenler yazılımın üstün yetenekli öğrencilere olasılık öğretiminde

etkili olduğunu ifade ederek, onların gereksinimlerine uygun bir öğretimin nasıl olması gerektiğine ilişkin fikirler üretmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Olasılık Öğretimi, Probability Explorer Simülasyonu

Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme

Dicle Cantekin
Milli Eğitim Bakanlığı

Gülümser Gültekin Akduman
Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Öğretmen, sınıfında bulunan öğrencilerin bireysel farklılıklarını bilen ve buna uygun öğrenme deneyimleri oluşturan bir öğretim lideridir. Mesleğini yürüttüğü süreçte öğretmen, bir yandan bilgi, beceri ve tutumları ile eğitim sürecinin kalitesini belirlerken, diğer yandan uyguladığı yöntem, teknik ve stratejilerle eğitim programında yer alan davranışların kazanılmasında kritik rol oynar. Her öğrencinin ilgi, yetenek ve becerileri birbirinden farklıdır ve eğitim programlarının mümkün olduğunca bu ihtiyaçları karşılayacak şekilde düzenlenmiş olması gerekmektedir. Üstün yetenekli öğrenciler, potansiyel açıdan akranlarına göre öğrenme hızı, öğrenme derinliği ve sahip oldukları ilgiler bakımından farklıdır. Bu öğrenciler, normal program yolu ile sağlanamayan geniş kapsamlı eğitim imkanları ve hizmetlerine gereksinim duyarlar. Üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını anlayan bir öğretmen, normal sınıf ortamında teşvik edici öğrenme yaşantıları sunma becerisine sahiptir. Üstün yeteneklilerin eğitimiyle ilgili literatür incelendiğinde, eğitim programlarının düzenlenmesinde öğretmen faktörü, öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesinde çok önemlidir. Bu nedenle üstün yeteneklilerin eğitiminde öğretmenlerin nitelikleri ve yetiştirilmesi etkin rol oynamaktadır. Üstün yetenekli çocuklarla çalışan öğretmenlerin diğer ülkelerdeki uygulamaları bilmesi, farklı eğitim modeli, yöntem ve teknikleri hakkında bilgi edinmesi, nitelikli bir eğitim programı hazırlamalarını sağladığı gibi, karşılıklarına çıkabilecek problemleri çözmelerinde, eğitim hedeflerini gerçekleştirmelerinde ve gerekli kaynaklara ulaşmalarında son derece yararlı olacaktır. Bu nedenle bu çalışmada üstün yeteneklilerin eğitiminde öğretmenlerin eğitimi konusunda ülkemizde ve dünyada yapılan uygulamalar incelenmiş ve literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Öğretmen Yetiştirme , Öğretmen Nitelikleri

Avrupa Birliği Üye Ülkeleri ile Türkiye'de Özel Eğitim Öğretmenliği Programlarında Özel Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Derslerin İncelenmesi

Nilay Kayhan

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü

Pelin Piştav Akmeşe

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü

ÖZET

Bir toplumun daha nitelikli ve sağlıklı bir yapıya erişmesi, bireylerin kişisel yeterliklerini geliştirmeye dönük bir eğitim almaları ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim kurumlarının nicelik ve nitelik bakımından yeterli hale gelmesi, akranlarından farklı gelişim özellikleri gösteren, özel yetenekleri belirlenmiş öğrenciler için etkili eğitim ortamları oluşturulması, öğretim programlarında düzenlemeler yapılması, çocuğu ve ailesini temel alan araştırmaların yaygınlaştırılması önemli olmaktadır. Var olan durumu belirlemeye yönelik betimsel bir araştırma olan bu çalışmada, ülkemizde ve Avrupa Birliğine (EU) üye ülkelerde özel eğitim öğretmenliği lisans programlarındaki özel yetenekliler alanı ile ilgili derslerin kredi, sayı ve içerik açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya dahil edilen EU üye ülkelerindeki eğitim fakültelerinin ders programları ve Türkiye'de YÖK'ün belirlemiş olduğu 2016 yılında yürürlüğe koyulan Özel Eğitim Öğretmenliği programları incelenmiş, bağımsız değişkenlere ait bilgilere Agencies of the European Union, Eurydice-Network on Education Systems and Policies in Europe kaynaklarından ulaşılmıştır. Avusturya, Belçika, Portekiz, Finlandiya Polonya gibi ülkelerde akranlarına göre üstün zeka ve yetenek özelliklerine sahip çocuklar, zorunlu eğitim yaşından bir yıl önce okula kayıt olabilmektedir. Bu bakımdan bu ülkelerde öğretmenler gereksinim alanına göre okul öncesi, ilkökul düzeyinde özel eğitim öğretmeni şeklinde uzmanlık derecesi kazanmaktadır. Lisans programları süresince de aldıkları dersler bu bağlamda yaş grubuna yönelik planlanmaktadır. Çek Cumhuriyeti, Lüksemburg ve Hollanda gibi ülkelerde isteğe bağlı 3 yaşında eğitime başlayabilen özel yetenekli çocuklar için öğretmenlerin, yoğun olarak erken çocukluk ve okul öncesi döneme yönelik dersler aldıkları, bilim, sanat, spor içerikli akademik projelerde üniversitelerde kurslara katıldıkları ve uygulama ağırlıklı yetiştirildiği görülmektedir. Ülkemizde 2016 yılı özel eğitim öğretmenliği programında gereksinim türü fark etmeksizin her bireyin var olan performansını temel alan, bütünleştirme felsefesine dayalı derslerin yer aldığı dikkati çekerken, "özel yetenekli" ifadesinin bir ders adında kullanıldığı belirlenmiştir. Bu dersin 2. yarıyıldaki Öğrenme Güçlüğü ve Özel yetenek (4 AKTS), dersi olduğu görülmektedir. Çalışma sonucunda, ülkelerin özel eğitim alanına öğretmen yetiştiren programlarının benzer ve farklı olan yönleri olduğu belirlenmiştir. Karşılaştırmalı bir çalışma olan bu araştırmanın bulgularının özel eğitim öğretmenliği programının değerlendirilmesi ve derslerin Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) ile uyumuna yönelik yapılacak düzenlemelere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Özel Eğitim, Özel Eğitim Öğretmenliği Programı

Üstün Zekalılar Öğretmenliği Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi

Sezen Camcı Erdoğan
İstanbul Üniversitesi Özel Yetenekliler Eğitimi

ÖZET

Günlük hayatta bir çok problem ile karşılaşmakta, bu problemlere çeşitli çözüm önerileri üretmekteyiz. Bireylerin problemleri çözmek noktasında, problemlere ne denli bilinçli yaklaştığı, problemleri doğru tanımlayabilmesi, çözüm yolları üzerinde etkili düşünmesi vb. çok önemlidir. Üstün zekalılar öğretmenlerinin, çalıştıkları gruplarda yer alan öğrenci özelliklerinin çok farklı olması, öğretmenlerin bir çok farklı problem ile karşılaşmasına neden olmaktadır ve bu öğretmenlerin farklı problem durumlarında çeşitli çözüm alternatifleri üretebilmesi önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, üstün zekalılar öğretmenliği adaylarının sahip olduğu problem çözme becerilerinin farklı değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi vb.) açısından incelenmesidir. Çalışma betimsel bir çalışma olmakla birlikte, veriler 2015-2016 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin büyük şehirlerinden birinde yer alan bir devlet üniversitesinde Üstün Zekalılar Öğretmenliği lisans programına devam eden 150 öğrenciden toplanmıştır. Katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak katılmışlardır. Veriler kişisel bilgi formu ve Problem Çözme Envanteri ile toplanmıştır. Analizi devam etmekte olan çalışmanın verileri t testi, ANOVA vb. gibi istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilecek ve bulgular literatürde paylaşılan bulgular ile yorumlanarak gerekli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekalı; Öğretmen Adayı; Problem Çözme Becerisi

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Çocukların Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Dila Nur Yazıcı
Hacettepe Üniversitesi

Berrin Akman
Hacettepe Üniversitesi

Elif Mercan Uzun
Hacettepe Üniversitesi

Servet Kardeş
Hacettepe Üniversitesi

ÖZET

Üstün yetenekli tanımına bakıldığında zaman içinde bir değişime gidildiği görülmektedir. Önceleri üstün zekâlı teriminin kullanıldığı ve kişilerin zekâ testlerinden aldığı puanlara göre bir sınırlama yapıldığı görülmekteyken, yirmi birinci yüzyıla yaklaşıldıkça üstün zekâlı teriminin yerini üstün yetenekli terimine bıraktığı görülmektedir. Üstün yeteneklilerin tanımında henüz tam olarak bir fikir birliği olmamakla birlikte, çoğunlukla üstün yetenekli bireylerin duygusal ve bilişsel yönlerinin etkileşimine ağırlık veren Columbus Grubu tarafından “Üst düzey bilişsel yeteneklerin ve yoğun duyguların birleşerek alışılmışın dışında deneyimler yarattığı eş zamanlı olmayan gelişim olarak tanımlanmıştır. Ülkemizde resmi olarak kabul edilen tanıma göre üstün yetenekli birey; “Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarında akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireydir? (MEB, 2009). Üstün yeteneği açıklamaya yönelik kuramsal yaklaşımlar incelendiğinde bu kuramlardaki ortak vurgu; üstün yetenekli bireyin fiziksel, zihinsel, sosyal ve kişilik özelliklerinin dağılımı, sıklığı, zamanlaması ve kompozisyonu açısından normal bireylerden farklılık gösteren bireyler olduğudur (Akarsu, 2004; Akt: Şahin, 2012). Üstün yetenekli çocukların fark edilmesinde ve tanınmasında öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğretmenlerin bu çocukların temel özelliklerini bilmesi, bu çocukların erken yaşlardan itibaren fark edilmesinde etkili bir rol oynamaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin, lisans öğrenimlerinden itibaren bu çocukların özelliklerini bilmeleri ve normal gelişim gösteren çocuktan ayırt edebilmeleri önemlidir. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocukların özelliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Nicel olarak desenlenen araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama araştırması kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, geniş kitlelerin özelliklerini betimlemeyi hedefleyen araştırmalardır ve amacı araştırma konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır. Bu amaçla okul öncesi öğretmenliği lisans programında okuyan öğrencilerden ölçüt örnekleme yoluyla 200 öğrenci seçilmiştir. örnekleme dahil edilen katılımcıların Erken Çocukluk Döneminde Gelişim I-II ve Özel Eğitim derslerini alarak başarıyla tamamlamış olması ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Şahin (2012) tarafından geliştirilen “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Davranışsal Özellikleri Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, 34 madde ve

üç faktörden oluşmaktadır. Problem Çözme Özellikleri” olarak isimlendirilen birinci alt faktörde 18 madde; “İletişim ve Sosyal Beceriler” olarak isimlendirilen ikinci alt faktörde 10 madde; “Genel Bilişsel Özellikler” olarak isimlendirilen üçüncü alt faktörde 6 madde yer almaktadır. Ölçeğin genel iç güvenirlik katsayısı .86 bulunurken alt boyutlarının güvenirlik katsayısı .92, .82 ve .71 olarak bulunmuştur. Betimsel istatistik yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada analizler devam etmekte olup, elde edilen bulgular ilgili alanyazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: üstün yetenekli çocuklar, öğretmen adayı, okul öncesi eğitim

Üstün Yetenekli Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Öğretmenlerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Nisa Gökden Kaya

Milli Eğitim Bakanlığı Nasreddin Hoca İlkokulu

Ayşegül Ataman

Lefke Avrupa Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü

ÖZET

Zihinsel yetenekleri bakımından akranlarından daha yüksek düzeyde performans gösterdiği konunun uzmanları tarafından belirlenmiş olan üstün yetenekliler, bu yeteneklerini geliştirmede, normal eğitim programlarının yetersiz kaldığı, kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda farklılaştırılmış programlara gereksinim duyan bir gruptur. Üstün yeteneklileri diğer bireylerden ayırt eden özellikler; ileri düzeyde zihinsel yetenek, çeşitli alanlarda özel yetenek, yaratıcılık ve yoğun motivasyondur. Üstün yetenekli öğrencilerin farklı gelişim özelliklerinden dolayı, eğitimleri de gereksinimlerine uygun olmalıdır. Bu çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü bir ortaokulda, istenmeyen öğrenci davranışları konusunda öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla hem nitel, hem de nicel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Toplanan verilerin tek taraflı olmaması için, veri üçgenlemesi yöntemi kullanılarak veriler okul yöneticileri, rehber öğretmenler ve öğretmenler olmak üzere üç kaynaktan elde edilmiştir. İlk olarak, 3 okul yöneticisi, 2 rehber öğretmen ve 15 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen nitel verilerin içerik analizi için, temalar ve içerik kodları belirlenip veriler frekans dağılımları ve yüzde kullanılarak analiz edilmiştir. Hizmet içi eğitim ihtiyacının belirlenmesinde yalnızca görüşmelerden yararlanmak yeterli olmadığından, araştırmacı tarafından sınıf içinde gözlemler yapılarak nicel veriler toplanmıştır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri; öğretmen-öğrenci etkileşimi, öğrenme sürecinin yönetimi, öğrenci merkezli öğrenme ortamı oluşturma, öğretim yöntemleri ve önleyici davranış yönetimi alanlarında gözlenmiştir. Öğretmenlerin hangi alanlarda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını belirlemek üzere uzman görüşleri ve alan yazın incelemesi sonrasında hazırlanan form ile 15 öğretmen farklı zamanlarda olmak üzere dörder kez sınıfta 40 dakika süreyle gözlenmiştir. Gözlem sonucunda, öğretmenlerin belirlenen beş sınıf yönetimi alanda aldıkları puanlar hesaplanarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla sıkça karşılaştıkları, çözüm için okul idaresi, rehberlik servisi ve öğrenci velisi ile işbirliği yaptıkları, bazı durumlarda ise kullandıkları yöntemlerin yetersiz kaldığı ve bu konuda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerinin öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları alanların başında önleyici davranış yönetimi ve öğrenci merkezli öğrenme ortamı oluşturma gelmektedir. Ancak öğretim yöntemleri, öğrenme sürecinin yönetimi ve öğretmen-öğrenci etkileşimi alanlarından elde edilen puanların ortalamaları, nispeten daha yüksek olsa da, elde edilebilecek en yüksek puana göre değerlendirildiğinde orta düzeyde kalmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin bu alanlarda da eğitim ihtiyacı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli öğrenciler, öğretmen, istenmeyen davranışlar, öğretmen eğitimi

Üstün Yetenek Potansiyeli Olan Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi

Başak Karateke

Ufuk Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık A.B.D.

ÖZET

Üstün yetenekli çocukların gelişimsel hızlarının akranlarına göre farklı olduğu, alan yazında çok rastlanan bir bilgidir. Yine alan yazında rastlanan bir başka bilgi ise, üstün yetenekli çocukların söz konusu gelişim hızlarının tüm gelişim alanlarında aynı olmadığıdır. Eş zamanlı olmayan bu gelişim sosyal uyum sorunlarını da beraberinde getirebilmektedir. Bu çalışmada üstün yetenek potansiyeli olan çocuklara okul öncesi dönemde verilecek sosyal beceri eğitimi ile sosyal becerilerinin geliştirilerek yaşamaları muhtemel sorunların bertaraf edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada bir devlet kurumuna bağlı anaokuluna devam eden, yaşları 60-72 ay arasında olan çocuklara Renkli Progresif Matrisler Testi uygulanmıştır. Elde edilen grup ortalamasının üstünde olan çocuklarla eğitimci tarafından Renkli Progresif Matrisler Testi'nin ölçtüğü özellikleri içeren etkinlikleri içerecek biçimde oluşturulmuş olan yapılandırılmış gözlem yapılmıştır. Gözlem süreci için oluşturulan etkinlikler uygulanmış ve çocukların etkinliklerden aldıkları puanlar değerlendirilmiş ve dört çocuğun bu grubun ortalamasından daha yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir. Çocukların verilecek eğitim programı öncesi varolan sosyal beceri gelişim düzeylerini belirlemek için çocukların aileleri ve öğretmenlerine Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) uygulanmıştır. Daha sonra araştırmacı tarafından geliştirilen 36 oturumluk eğitim programı uygulanmış ve program sonunda ailelere ve öğretmenlere yeniden OSBED verilerek çocuklarını değerlendirmeleri istenmiştir. Bu uygulamayı takip eden bir ay sonra OSBED uygulaması tekrarlanarak kazandırılan becerilerin kalıcılığı test edilmiştir. Kalıcılık uygulamasının ardından anneler ve öğretmenlerle OSBED ölçeği soruları temel alınarak yüzyüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan ön test ve son test uygulamalarından elde edilen veriler karşılaştırıldığında ailelerden alınan bilgilere göre çocukların sosyal beceri düzeylerinde eğitim öncesi ve eğitim sonrasında bir değişiklik olmadığı ancak grubu oluşturan çocukların sosyal beceri düzeylerinin birbirine yaklaştığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerden alınan verilere göre ise eğitim öncesi ve sonrası çocukların dört sosyal beceri kategorisinden akademik destek becerileri kategorisinde gelişim gösterdikleri tespit edilmiştir. Kalıcılık uygulamasından elde edilen veriler incelendiğinde ise, ailelerden alınan veriler doğrultusunda çocukların eğitimden bir ay sonra da sosyal beceri düzeylerini korudukları, öğretmenlerden alınan verilere göre de eğitimden bir ay sonra çocukların sosyal beceri düzeylerindeki gelişimin devam ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenek, sosyal beceri eğitimi, okul öncesi

Sınıfında Üstün Yetenekli ve Tipik Öğrenci Bulunan İlkokul Öğretmenlerinin Eğitsel ve Kişisel-Sosyal Alanda Kullandıkları Stratejilerin Ülkelerarası Karşılaştırılması

Safiye Sarıcı Bulut

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma A.B.D.

Osman Sabancı

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Eğitimi

Melek Gülşah Şahin

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme A.B.D.

ÖZET

Çalışmanın amacı, sınıfında üstün yetenekli ve tipik gelişim gösteren öğrenci bulunan ilkökul öğretmenlerinin kullandıkları stratejilerin ülkelerarası karşılaştırılmasıdır. Bu doğrultuda öğretmenlerin öğrencilerin bireysel becerileri, ilgileri ve yeteneklerini belirlemesi, geliştirmesi, motivasyonlarını artırması ve problem durumlarının çözümlenmesine yönelik öğretmenlerin kullandıkları stratejilerin ortaya çıkarılması için Türkiye, Çekya, İtalya ve Almanya'dan elde edilen veriler analiz edilmiştir. Üstün yeteneklilik çağımızda önemle üzerinde durulan konulardan birisidir. Çünkü insan gücü kaynağının en iyi şekilde kullanılması, bireylerin çalışma alanlarına ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmesi, eğitim ortamlarının zenginleştirilmesi ve bu öğrencilerin eğitim süreçlerinde motive olmuş bir şekilde var olan potansiyellerini ortaya çıkarmaları, geliştirmeleri ve nihayetinde oluşabilecek problem durumlarının azaltılması ülkelerin eğitim politikalarının önemli boyutlarından birini oluşturmaktadır. Bu noktada, tipik gelişim gösteren öğrencilerle birlikte eğitim alan üstün yetenekli öğrencilerin birbirlerinin gelişimlerini desteklenmeleri hem öğrencilerin bireysel gelişimleri hem de ülkenin insan gücü potansiyelini etkili kullanmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ülkeler arası karşılaştırmanın öğretmenlerin farklı özellikte gelişim gösteren öğrencilerin eğitim süreçlerinde kullandıkları stratejilerin belirlenmesi kültürlerarası strateji benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koyacaktır. Öğretmenlerin sınıflarında bulunan farklı gelişimsel özellikler sergileyen öğrencilerinin bireysel becerilerini, ilgilerini, zekâ ve yeteneklerini belirlemeleri, geliştirmeleri, öğrencilerin motivasyonlarını artırmak için yaptıkları faaliyetler ve problem durumlarında uyguladıkları stratejilerin belirlenmesi bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Ayrıca, yukarıda belirtilen ülkelerarası kullanılan stratejiler açısından karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma deseninden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak sınıfında tipik gelişim gösteren ve üstün yetenekli ilkökul öğrencileri bulunan öğretmenler için dört ortak ülke tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Bu anket formu demografik bilgileri, öğrencilerin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin belirlenmesi, geliştirilmesi, motivasyonun artırılması ve problem durumlarında kullanılacak stratejilerin ortaya konulması için sorulardan oluşmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Oluşturulan kategoriler doğrultusunda veriler kodlanmış ve gruplanmıştır. Her bir kategoriye ilişkin sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca öğretmenlerin ilgili konulardaki görüşleri veri setinden örneklerle belirtilmiştir. Çalışma grubunu Türkiye 77, Çek Cumhuriyeti 71, İtalya 50 ve Almanya 50 toplamda 248 ilkökul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinden

elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin ilgi, yetenek ve zekâlarını belirlenmesine yönelik, Çek Cumhuriyeti, Türkiye ve İtalya'daki öğretmenlerde öğretim boyutunu içeren stratejiler ön plana çıkarırken, Almanya veli ve paydaşlarla işbirliği yapma boyutları ön plana çıkmıştır. Çalışmadaki diğer bulgular sunum esnasında belirtilecektir. Not: Bu çalışma, Türk Avrupa Birliği Erasmus+ Karma Okul Eğitimi programı kapsamında kabul edilen "2015-1-TR01-KA201-021420" numaralı ve "Strategies for Talented and Gifted Pupils' Teachers" başlıklı projeden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli çocuk, tipik gelişim gösteren çocuk, ilkokul, öğretmen, strateji, karşılaştırma

Bilsem Matematik Öğretmenlerinin Yaratıcılığı Destekleyici Davranışları

Avni Yıldız
Bülent Ecevit Üniversitesi

Serdal Baltacı
Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Ülkelerin kalkınmalarında ve ekonomik düzeylerinin artmasında rol oynayabilecek üstün yeteneklilere verilen eğitimin, günümüzde daha da önem kazandığı söylenebilir. Türkiye'de de bu tür sebeplerden dolayı üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine verilen önem gün geçtikçe artmaktadır. Geleceğini düşünen devletlerin de bu eğitime önem verdikleri görülmektedir. Bu süreçte üstün yetenekliliğin özellikleri arasında yer alan yaratıcılığın geliştirilmesinin amaçlandığı söylenebilir. Yaratıcılık yeni ve farklı çözüm yollarını deneyen, orijinal fikirleri üretebilen bir kavram olarak literatürde yerini almıştır. Bu nedenle yaratıcılık becerisinin geliştirilmesi, ilköğretimden üniversiteye kadar ülkemizde bütün eğitim kademelerinde önemli bir amaç olarak görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı da son yıllarda öğretim programlarında yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesinin önemini vurgulamıştır. Fakat öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesinde aile, öğretmen ve çevre önemli bir etkidir. Bu etkenlerden özellikle öğretmenin önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Çünkü ancak öğretmenler, sınıflarında özgür bir öğrenme ortamı oluşturarak öğrencilerini güdüleyebilir ve onları düşünmeye sevk edebilir. Nitekim Torrence (1995) öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesinde öğrenci-öğretmen ilişkisinin önemini, yapmış olduğu çalışmada vurgulamıştır. Görüldüğü gibi ülkeler için bu kadar önemli olan üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Bunun için de BİLSEM matematik öğretmenlerinin yaratıcılığı destekleyici davranışlarının belirlenmesi önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle çalışmada, Bilim Sanat Merkezi matematik öğretmenlerinin yaratıcılığı destekleme indekslerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece bu araştırmanın, yapılan çalışmalar incelendiğinde orijinal olacağı ve literatüre önemli katkılar sağlayacağı söylenebilir. Özel durum çalışması yönteminin kullanıldığı araştırmanın katılımcılarını, Türkiye'deki çeşitli Bilim Sanat Merkezlerinde matematik öğretmenliği yapan 40 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Dikici ve Soh (2015) tarafından geliştirilen Yaratıcılığı Destekleyen Öğretmen Davranışları İndeksi ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 45 maddelik 5'li likert ölçeği şeklindedir. Elde edilen veriler ise nicel veri analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen analizler, öğretmenlerin yargılama ve değerlendirme alt boyutlarında orta derecede yaratıcı olduklarını buna karşın bağımsızlık, bütünleştirme, güdüleme, esneklik, sorgulama, fırsat verme ve hayal kırıklığı alt boyutlarında ise çok yaratıcı olduklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Öğrenciler, BİLSEM Matematik Öğretmenleri, Yaratıcılığı Destekleyici Öğretmen Davranışları

Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Fatih Aydoğdu

Erzincan Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı

Çiğdem Kaya Bağdaş

Erzincan Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı

ÖZET

Araştırma, öğretmenlerin üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından farklılık yaratıp yaratmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu, Erzincan il merkezinde ilkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenler arasından seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen öğretmenlere ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve öğretmenlerin üstün yetenekli eğitime yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla ilk defa Nadeau (1984) ve Gagne ve Nadeau (1985) tarafından geliştirilen, Tortop (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analiz süreci devam etmektedir. Veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilecektir. Veriler analiz edildiğinde elde edilen bulgular yorumlanıp önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Eğitim, Öğretmen, Tutum

Çeşitli Ülkelerde Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Öğretmenlerin Çocukların Bireysel Yeteneklerini Belirlemek, Geliştirmek Ve Motivasyonlarını Arttırmak İçin Yaptıkları Çalışmaların İncelenmesi

H. ELİF DAĞLIOĞLU

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Aysun TURUPCU DOĞAN

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Osman BASİT

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Bu araştırma, Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'da tipik gelişim gösteren ve üstün yetenekli olarak belirlenmiş çocukların birlikte eğitim aldıkları okul öncesi eğitim sınıflarında öğretmenlerin çocukların bireysel yetenek, ilgi ve becerilerini belirlemek ve geliştirmek ve motivasyonlarını arttırmak için yaptıkları çalışmalarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma, Türk Avrupa Birliği Erasmus+ Karma Okul Eğitimi programı kapsamında kabul edilen "2015-1-TR01-KA201-021420" numaralı ve "Strategies for Talented and Gifted Pupils' Teachers" başlıklı Türkiye, Almanya, Çek Cumhuriyeti ve İtalya'nın birlikte yürüttüğü; okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin sınıflarındaki üstün yetenekli ve tipik gelişim gösteren çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek üzere öğretmenler için çeşitli stratejiler geliştirmeyi amaçlamayan proje çerçevesinde elde edilen bulguları içermektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu ortak ülkelerin her birinden 50 olmak üzere toplam 200 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak tipik gelişim gösteren ve üstün yetenekli olan çocukların birlikte eğitim aldığı kapsayıcı okul öncesi sınıflarında görev yapan öğretmenler için dört ortak ülke tarafından birlikte geliştirilen ve sınıflarında bu iki grup çocukların birbirine kaynaştırılmasına ve sosyal ve duygusal alanda yaşanan problemlere ilişkin öğretmen görüşlerini içeren anket formu kullanılmıştır. Bu anket formu dört bölümden oluşmakta olup literatürden yararlanarak okul öncesi çağa ilişkin olarak proje ekibinde yer alan alan uzmanları tarafından hazırlanan ve ortak ülkelerin her birinden gönderilen sorular ile madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan formlar proje ekibinde yer alan psikolojik danışmanlık ve rehberlik ile ölçme değerlendirme uzmanları tarafından incelenmiş ve madde havuzuna son şekli verilmiştir. Madde havuzundaki maddeler kapsam geçerliği için hazırlanan uzman değerlendirme formu ile uzman görüşüne sunulmuştur. Bu aşamada proje ekibi dışında yer alan dört alan uzmanının görüşü alınmıştır. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda maddelere ve anketlere son hali verilmiştir. Hazırlanan anketler İngilizceye çevrilerek İngilizce dil uzmanları tarafından yeniden incelenmiştir. II. ulusötesi toplantıda proje ekibi ve diğer ülkeler tarafından anket formları tek tek incelenmiş, burada yer alan maddelerin ortak ülkelerde kullanılabilirliğine ve anlaşılabilirliğine ilişkin görüşlerde değerlendirilerek proje ekibi tarafından anket formlarına nihai hali verilmiştir. Geliştirilen anketlerin ön denemesini yapmak için her bir anket için beşer katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcılardan gelen geri bildirim doğrultusunda anket maddelerinin anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliği açısından bir problem görülmediği için herhangi bir değişiklik yapılmadan uygulama aşamasına geçilmiştir.

Bu araştırmada anket formunun օğretmenlerin sınıflarındaki çocukların bireysel yetenek, ilgi ve becerilerini belirlemek ve geliştirmek ve motivasyonlarını arttırmak için neler yaptıklarını ele alan açık uçlu soruları içeren sorular irdelenmiştir. Veriler öncelikle excel dosyasına her օlke tarafından aktarılmıştır. Ardından verilen cevaplar alan uzmanları ve օlçme ve değerlendirme uzmanları ile birlikte incelenerek kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler doğrultusunda veriler yeniden incelenerek kodlamalar yapılmıştır. Araştırma sonucunda bütün ortak օlkelerdeki օğretmenlerin çocukların bireysel yetenek ve ilgilerini belirlemek için ilk sırada çocukların gelişimini gözleme, izleme ve değerlendirmeye ilişkin çalışmalar yaptıklarını ikinci sırada ise Türkiye'deki օğretmenler çeşitli օğretim yöntem ve teknikleri uyguladıklarını, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'daki օğretmenler ise etkinlik hazırlayıp uyguladıklarını ve etkinlikleri çeşitlendirdiklerini belirtmişlerdir. Çocukların bireysel yetenek ve ilgilerini geliştirmeye ilişkin olarak ilk sırada Türkiye Almanya ve İtalya'daki օğretmenler etkinlik hazırlayıp uygulama ve etkinlikleri çeşitlendirme yoluyla, Çek Cumhuriyeti'ndeki օğretmenler ise bireysel eğitim fırsatı sunma ile ilgili çalışmalar yaptıklarını bildirmişlerdir. İkinci sırada Türkiye, Çek Cumhuriyeti ve Almanya'daki օğretmenler eğitim ortamını düzenlemeye, İtalya'daki օğretmenler ise güdülemeye ilişkin çalışmalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. օğretmenler çocukların motivasyonlarını arttırmak ve etkinliklere katılımlarını desteklemek için Türkiye, İtalya ve Almanya'da ilk sırada pekiştirenler kullanarak, Çek Cumhuriyeti'nde etkinlik hazırlayıp uygulamamak ve etkinlikleri çeşitlendirerek çözüm ürettiklerini belirtmişlerdir. İkinci sırada Türkiye ve Almanya'daki օğretmenler çocuklar ve օğretmenler arasındaki iletişim ve etkileşime ilişkin unsurları, Çek Cumhuriyeti'nde bireysel eğitim olanakları sunmayı ve İtalya'da aynı oranda bireysel eğitim olanakları sunmayı, etkinlik hazırlayıp uygulamayı ve etkinlikleri çeşitlendirme ve օğretmen ve çocuklar arasındaki iletişim ve etkileşime dayalı unsurları önplana çıkarmışlardır. Sonuç olarak dört օlkede okul öncesi eğitim kurumlarında kapsayıcı eğitim ortamlarında görev yapan okul öncesi օğretmenlerinin gerek çocukların bireysel yetenek ve ilgilerini keşfetme ve geliştirme gerekse motivasyonlarını arttırma konusunda temel olarak birbirine benzer düşüncelere sahip olmakla birlikte ayrıntılı olarak incelendiğinde bazı farklılıklar olduğu görölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yeteneklilerin Eğitimi, Motivasyon

İnternet Yorumlarında Üstün Yetenek Kavramına Bakış Üzerine Nitel Bir Çalışma

Ramazan Çeken
Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmada, internet sitelerinde yer alan haberlere yapılan yorumlarda “üstün yetenek” algısı ele alınmıştır. Üstün yetenekli bireylerin özellikleri ile bu tür bireyler hakkındaki ilginç haberlere yapılan yorumlarda üstün yeteneğin hangi bağlamda ele alındığı üzerinde durulmuştur. 24 farklı başlıkta habere yapılan 140 yorum, belirlenen kriter bağlamında içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda yorum yapanların genel olarak üstün zekayı “çok okumak, çok bilmek, profesör, doktor, yönetici olmak, insanlara faydalı olmak, çok çalışmak, zararlı alışkanlıklardan kaçınmak, ülkenin gelişmesine katkıda bulunmak” gibi olumlu beklentiler içeren durumlarla ilişkilendirmişlerdir. İlişkilendirdikleri olumsuz özellikler “inatçı ve asosyal olmak, yarışma sınavlarından olumsuz etkilenmek, saldırılara ve toplumsal baskılara maruz kalmak, devletten gerekli ilgiyi görmemek” olarak belirlenmiştir. Ayrıca diğer insanların üstün yeteneklilere karşı “engelleyici, kibirli ve dışlayıcı davrandıkları, kıskanç bir tutum sergiledikleri” de tespit edilmiştir. Yorumlarda “insan ve hayvan zekası karşılaştırmalarına, genetik kopyalama ile bağlantı kurma gayretlerine, zekanın ahlaki değerler ile ilişkilendirilmesine” de yer verildiği görülmüştür. Değerlendirmeler, katılımcıların çok azının zekanın doğuştan gelen yönünden haberdar olduklarını, eğitim süreci için özel okulları önerdiklerini, eğitim sürecinde ahlaki değerlerden yararlanılabileceğine ilişkin görüşlere sahip olduklarını da ortaya koymaktadır. Bu bulgular, yorumcuların üstün yeteneklilere ait olarak belirttiklerine inandıkları görüşlerin çoğunun gerçekte diğer insanlarda da görülebilecek özellikler olduğunu da ortaya koymaktadır. Bununla birlikte yorumcuların konunun öneminin farkında olduklarını ifade eden çok sayıda ve farklı açıklamalar yaptıkları da görülmektedir. Bu durum ilgili bireylerin üstün yeteneklilerin özellikleri ve eğitimine ilişkin farkındalık düzeyini ortaya koymasından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekliler, Üstün Yeteneklilik, İnternet Yorumlarının İçerik Analizi

Günümüz Üstün Yetenekliler Eğitimi Açısından Enderun/ Enderun School within the Context of Contemporary Education for Gifted and Talented Students

Osman Sabancı
Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Eğitimi

Safiye Sarıcı Bulut
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma A.B.D.

Elif Dağlıoğlu
Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği A.B.D.

ÖZET

Bu çalışmada enderun okullarının tarihsel süreçten başlayarak, örgütsel yapısı, öğrencilerin belirlenmesi, öğretim programları ve bu içeriğin günümüzdeki üstün yeteneklilerin eğitim koşullarıyla genel yaklaşımlar dikkate alarak ve ilişkilendirilerek yorumlanması amaçlanmıştır. Üstün yeteneklilerin eğitimi düşünüldüğünde ilk sistemli yaklaşımın Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki Enderun okullarıdır. Enderun eğitimi, tarihsel süreç içerisinde düşünüldüğünde kökenleri Emeviler'e ve Fatimiler'e kadar uzanmaktadır. Enderun okulları, gayri müslim olan halkın beden ve zihince üstün olarak değerlendiren çocukların devşirilmesi esasına dayanan bir sistemdir. Bu sisteme seçilen öğrenciler Türk dilini ve dinini öğrenmeleri, kültüre uyum sağlamaları, varolan becerilerinin geliştirilmesi ve yetenekleri doğrultusunda idari ve siyasi alanlarda yararlanılması esasına dayanmaktadır. Enderun okullarında hem imparatorluğun bekasının sağlanması hem de insan gücünün en etkin bir şekilde kullanılması amaçlanmıştır. Enderun okulları, ilk kez II. Murad zamanında Eski Saray'ında kurulmuştur. Fatih Sultan Mehmed zamanında en üst düzeye ulaşmıştır. Enderun okulları'ndaki ilk kapsamlı değişiklik II. Mahmud (1808- 1839) döneminde olmuştur. Sultan Abdülmecid (1839-1861) döneminde eğitim sistemi zayıflamaya başlarken II. Abdülhamid döneminde (1876-1909) ise kapatılmıştır. Bu sistemden yetişen devlet adamlarına Evliya Çelebi, Katip Çelebi, Sokullu Mehmed Paşa ve Köprülüler örnek olarak verilebilir. Bu araştırma Enderun okul sisteminin bütünü düşünüldüğünde yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda üstün yetenekli bireylerin eğitiminde ortaya koyduğu eğitimin tarihi, kuramsal ve uygulamaya yönelik yaklaşımlarının incelenmesini içermektedir. Böylece, üstün yeteneklilerin eğitiminde güncel yaklaşımların yanı sıra tarihi temellerimizde zaten var olan yüzyıllar boyu başarıyla yürütülmüş olan sistemin analizinin ülkemizdeki üstün yeteneklilerin eğitimindeki bakış açısını zenginleştirileceği düşünülmektedir. Ülkelerin kalkınmasında üstün yetenekli bireylerden yetenekleri doğrultusunda faydalanılması önemli bir boyut olduğundan belirtilen bireylerin eğitiminde enderun sisteminin unsurları ile günümüz eğitimin sisteminin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal unsurlarının ilişkilendirilmesine öncelik verilmiştir. Bu çalışmanın yöntemi literatür taramasıdır. Literatür taramasında birincil ve ikincil kaynaklar kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmesinde enderun ile ilgili bilginin literatür desteğiyle özeti, sentezi ve incelemesinin

yapılması amacı etkili olmuştur. Bu araştırma yazım aşamasında olduğu için bulgular ve sonuçlar ana metinle birlikte gönderilecektir.

Anahtar Kelimeler: Enderun, okul, üstün yetenek, belirleme, program, örgütsel yapı/
Enderun, school, gift and talent, selection, programme, organisational structure

Üstün Yetenekliler Eğitimine Tarihi Bir Bakış: "Güzide Sınıflar"

Yasemin Ersöz

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları Ve Öğretim A.B.D.

ÖZET

Türkiye'de üstün yetenekliler eğitiminin tarihi süreci incelendiğinde, ilk önemli uygulama 1929 yılında kabul edilen 1416 sayılı "Yabancı Ülkelere Gönderilecek Öğrenciler Hakkında Kanun" yasasıdır. Bugün de hala geçerliliğini koruyan bu yasa çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı üniversite eğitimleri için yetenekli öğrencilere burs vererek yurtdışındaki saygın üniversitelere göndermiştir. Diğer bir önemli uygulama ise; genç Cumhuriyetin ideolojik hedefleri kapsamında, sanatın bilim kadar değer gördüğü yıllarda, ülkede üstün yetenekli sanatçılar yetiştirmek için özel bir yasa çıkarılmasıdır. İdil Biret-Suna Kan yasası olarak da bilinen bu yasa 1948 yılında kabul edilerek, sanat alanlarında üstün potansiyele sahip çocuklar ve gençler Batı ülkelerine eğitim için gönderilmişlerdir. Tarihi seyir takip edildiğinde karşımıza çıkan diğer bir önemli gelişme de, 1964 yılında ilk fen lisesinin açılması ve sonrasında devlet okullarında kısa bir süreyle de olsa üstün yetenekli öğrenciler için özel sınıfların oluşturulmasıdır. Günümüzde de Bilim Sanat Merkezlerinde ve bazı özel teşebbüsler kapsamında üstün yetenekliler eğitimi üzerinde durulmaktadır. Cumhuriyet öncesi döneme bakıldığında ise; literatürde pek çok kaynakta Enderun Mektebinden bahsedilmektedir. Esasen Türk-İslam medeniyetinin en önemli kuruluşlarından biri olan Enderun Mektebi hakkındaki bilgiler oldukça sınırlıdır. Akkutay (1984:1), "eğitim mucizesi" olarak tanımladığı bu kurumun tam olarak anlaşılabilmesi için, konunun bir devlet meselesi olarak ele alınması gerektiğini; arşivlerde yer alan çok sayıda Osmanlıca belgelerin arşivci, tercüman ve eğitimcilerden oluşan bir komisyonca geniş bir ekip çalışmasıyla Milli Eğitimimize kazandırılması gerektiğini ifade etmiştir. Enderun Mektebi, II.Murat tarafından kurulmuş bir "elit kadro eğitimi" kurumudur. Ancak bu kurum, zaman içerisinde öğrenci seçimindeki usulsüzlükler gibi nedenlerle sürekli kan kaybetmiştir. 1845'ten sonra Maarif Nezaretince Enderun Mektebinde bazı yenileştirme çabaları görülse de; II. Abdülhamit zamanında 1 Temmuz 1909'da bir talimatname ile tamamen lağvedilmiştir. Her ne kadar Enderun mektebinin son yüzyılları pek başarılı olmasa da, kronolojik olarak 1909 yılında üstün yetenekliler eğitimi son bulmuştur. 1929 yılına kadar da bu konuda bir gelişme ya da çalışmaya rastlanılmamıştır. Buraya kadar verilen bilgiler, ulusal üstün zekalılar literatüründe sık rastlanan tanıdık bilgilerdir. Ancak, bu noktada aklımıza şu soru takılmaktadır; acaba 1909-1929 tarihleri arasında, üstün yetenekliler eğitimi konusunda hiç bir çaba harcanmamış mıdır? Osmanlı'nın tarih sahnesinden çekilip, genç Türkiye'nin doğum sancılarının çekildiği dönemde, üstün yetenekliler eğitimi konusu gereksiz mi görülmüştür? Bu sorunun cevabı net bir şekilde "Hayır"dır. Bu dönemde, henüz harf devrimi yapılmamıştır. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin her konuda olduğu gibi eğitim konusunda da laboratuvarı sayılan II. Meşrutiyet döneminde (1909-1923), Osmanlı aydınları görüşlerini süreli mecmualarda, Osmanlıca yazdıkları makalelerde paylaşmışlardır. Ancak, Osmanlıca bu metinler günümüzde yeterince incelenmemiştir. Oysaki, bu mecmualarda "güzide sınıflar" olarak tanımlanan üstün yetenekliler hakkında önemli fikir ve öneriler barındıran çok sayıda makale mevcuttur. Örneğin dönemin en bilinen dergilerinden "Tedrisat"ın 1920 tarihli, 49-50-51-52 ve 53. sayılarında Darulfünün Ruhیات Müderrisi (dönemin modern üniversitesinin

Psikoloji Profesörü) M. Şekip tarafından "İngiltere'de Güzide Sınıf Nasıl Yetiştiriyor?" başlıklı bir yazı dizisi yayımlanmıştır. Bu yazı dizisinde üstün yeteneklilerin tanımı, aile ve eğitim kurumlarına düşen görevler, bunlara uygulanacak eğitim programları gibi çok farklı başlıklar altında bilgiler verilmiştir. Gene aynı dönemin dergilerinden "Anadolu Terbiye Mecmuası"nda, farklı yazarlar tarafından kaleme alınan "Hafızanın Ölçülmesi" ve "Mekteplerde Zeka Muayenesi" başlıklı makaleler mevcuttur. Bu kaynakların incelenmesi, genç Türkiye'nin üstün yeteneklilere bakışının nasıl şekillendiğini anlamamıza yardımcı olacaktır. Doküman incelemesi yöntemi ile yapılan bu çalışmada, söz konusu metinlerin içerik analizi yapılarak bulgulara ulaşılmıştır. Bu bulgular ayrıntılı biçimde verilecektir. Söz konusu belgelerde yer alan vizyon, günümüz için de bir motivasyon kaynağıdır. Elde edilen sonuçların, üstün yetenekliler literatürüne önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekliler Eğitiminin Tarihçesi, Güzide Sınıflar, Tedrisat Dergisi, II. Meşrutiyet

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Yayınlanan Çocuk Dergilerindeki “Akıl Oyunları” Örnekleri

Makbule Sarıkaya

Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler Ve Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

ÖZET

Çalışmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulduğu 1920'li yıllarda gelecek kuşakların milli ve evrensel değerlerle nasıl yetiştirileceğine dair çocuk dergilerinde kullanılan akıl oyunlarını incelemektir. Çünkü dönemin çocuk dergileri okul çağındaki tüm çocukları hedef alsada günümüzdeki üstün yetenekli çocukların eğitiminde kullanılan yöntem ve programlara uygunluk arz etmektedir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti'nin bilinçli kuşağını yetiştirmede asli sorumluluk üstlenen Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim malzemesi dışında kalan, çocuk dergilerinde yer alan ve onların akli ve ruhi gelişimlerini sağlayacak unsurlar incelenmiştir. Böylece çocuk dergilerinde yer alan ve bugün üstün yetenekli çocukların özellikleri arasında gösterilen ve onların eğitimlerinde kullanılan unsurlar tesbit edilmiştir. Dergilerde yer alan çeşitli bilmece, bulmaca ve çizimlerin, çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişim ve yeteneklerine katkı sağlayabilen birçok akıl oyunları barındırdığı görülmüştür. Bu akıl oyunlarının, üstün yetenekli çocukların merak ve öğrenme duygusunu arttıran, problem çözme, biliş ve buluş yeteneği kazandıran, dil ve bellek gelişimini hızlandıran, gözlem, akıl yürütme, soru sorma, eleştiri, yaratıcılık ve icat yapabilme gibi belirgin özelliklerini geliştiren niteliklere sahip olduğu anlaşılmıştır. 1920'li yıllarda doğrudan doğruya üstün yetenekli çocuklara yönelik olmayan ancak etkinlikler analiz edildiğinde, günümüzde üstün yetenekliler eğitiminde kullanılan ilke ve uygulanan programların içeriklerinde benzerlikler görülmüştür. Bu amaçla çalışmada 1920'li yıllarda yayınlanan Sevimli Mecmua, Bizim Mecmua, Gürbüz Türk Çocuğu, Yeni Yol, Çıtı Pıtı, Çocuk Dünyası, Çocuk Yıldızı, Musavver Çocuk Postası, Mektepliler Alemi, Haftalık Resimli Gazetemiz, ve Resimli Dünya adlı dergiler incelenmiştir. Bu dergilerde yayınlanan ve okuyucusuna üstün yetenekleri tespit etme ve geliştirmekte yol gösterebilen akıl oyunları seçilmiştir. Tespit edilen akıl oyunları Osmanlıcadan çevrilerek analiz edilmiş ve günümüzdeki üstün yetenekli çocukların eğitiminde kullanılan ilkelere göre değerlendirilmiştir. Çalışma, günümüzden yaklaşık bir asır önce çocukların merak, öğrenme, motivasyon, problem çözme gibi bilişsel ve duyuşsal gelişimini sağlayacak örneklerin tespit edildiği bir tür literatür incelemesidir. Ayrıca çalışma, tarih ve eğitim bilimleri alanındaki disiplinler arası bir çalışma olması yönüyle de günümüzdeki üstün yetenekliler eğitiminde kullanılabilecek örnekleri barındırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Dergileri, Üstün Yetenekli Çocuklar, 1920, Türkiye Cumhuriyeti, Akıl Oyunları

Geçmişten Günümüze Üstün Yetenekli Çocukların Hakları

Merve Şepitci
Gazi Üniversitesi

Gülümser Gültekin Akduman
Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Her çocuk doğduğu andan itibaren bazı haklara sahip olmaktadır. Doğumla kazanılan hakların başında eğitim alma ve gelişme hakkı gelmektedir. Çocukların yetenekleri ne düzeyde olursa olsun doğuştan gelen bu haklar en temel haklardır. Çocuk hakları sözleşmesi çocuğun hem çocuk olarak, hem de birey olarak kendini geliştirmesine fırsat veren, gelecekte mutlu bireyler olmasını amaçlayan bir düzenlemedir. Çocuk hakları sözleşmesi dışında normal çocuklardan birtakım farklılıklar gösteren üstün yetenekli çocuklar için de özel olarak bazı düzenlemeler yapılmıştır. Üstün yetenekli çocuklar hakkında kanun ve yönetmeliklerle yapılan düzenlemeler üstün yetenekli çocukları potansiyelleri doğrultusunda desteklemeyi amaçlamaktadır. Özellikle eğitim konusunda, fırsat eşitliği adı altında her çocuğun kendi yetenekleri doğrultusunda eğitim alması gerektiği savunulmaktadır. Bu çocukların yetenekleri doğrultusunda sahip olunan bu haklar ve verilen eğitimler ise fırsat eşitliğini bozmamaktadır. Ülkemizde üstün yeteneklilerin eğitimi yasa ve yönetmeliklerle belirlenmiş "özel eğitim ihtiyacı olan bireyler" adı altında ele alınmıştır. Çalışmada ülkemizde üstün yetenekli çocuklara yönelik geçmişten günümüze yasal düzenlemeler, kanun, tüzük ve yasalar çerçevesinde incelenmiş, uygulamaya yönelik aksayan durumlar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Üstün Yetenekli çocuklara tanınan haklar

İlkokul Öğretmenlerinin Üstün Yeteneklilik ve Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Silifke İlçesi Örneği)

Derya Sönmez

Milli Eğitim Bakanlığı Kartal İlkokulu

ÖZET

Günümüzde üstün yetenekli öğrencilerin okullarımızda belirlenip, özel eğitim alma fırsatları yaygınlaşmaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesinde ilkokul dönemi etkili olmaktadır. Bu bağlamda ilkokuldaki öğretmenlerin üstün yeteneklilik ve üstün yetenekli eğitime bakış açısı önemlidir. Çalışmanın amacı ilkokul öğretmenlerinin üstün yeteneklilik ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin tutumlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı yaz dönemi mesleki çalışmasında Mersin ili Silifke ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okulu olan Gazipaşa İlkokulunda görevli öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 10 kadın, 10 erkek öğretmen olmak üzere 20 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin üstün yeteneklilik ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumlarının belirlenmesi için Tortop (2012) tarafından geliştirilen “Üstün Yeteneklilik Ve Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Öğretmen Tutumları Ölçeği” kullanılmıştır. Sorulara verilen cevapların frekans (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanarak elde edilen veriler yorumlanmıştır. 34 maddelik tutum ölçeği sonucunda öğretmenlerin bazı maddelerde görüş birliğine varırken (5, 24, 13, 15,16, 30) bazı maddeler üzerinde görüş ayrılıklarına (31, 17, 20, 25) vardıklarını bazı maddelerde de büyük bir kararsızlık (8, 10, 19) oluşturdukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin tamamına yakını üstün yetenekli öğrenciler için yapılan özel eğitim hizmetlerinin ayrımcılığa neden olmadığını, üstün kişilerin toplumuz için önemli olduğunu, üstün yetenekli öğrencilerin özel ilgi ve desteğe ihtiyacı olduğunu, okullarımızın üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olmadığını, üstün yetenekli bireylerin yeteneklerinin en üst düzeyde geliştirilmesi gerektiği, öğrenme güçlüğü öğrenciler için ayrılan yatırımların üstün yetenekli öğrenciler içinde yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler kendilerini üstün yetenekli görme, üstün yetenekli öğrencilerin normal sınıflarda eğitim almaları ve üstün yetenekli öğrencilerin dışlandıkları konularında görüş ayrılıklarına düştükleri belirlenmiştir. Öğretmenler üstün yetenekli öğrencilere sınıf atlatma ve bu konuda üstün yetenekli öğrencilere sahip ailelerin öğretmenlere baskı yapma konusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kararsızlık yaşadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Tutumu, Üstün Yeteneklilik, Üstün Yetenekli Eğitimi

Üstün Yetenekli ve Zekâlı Tanısı Almış ve Almamış Çocukların Zihinsel Engelli Yaşıtlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Çiğdem Kaya Bağdaş
Erzincan Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı

Fatih Aydoğdu
Erzincan Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı

ÖZET

Araştırma üstün yetenekli ve zekalı tanısı almış ve almamış çocukların zihinsel engelli yaşlılarına yönelik tutumlarının incelenmesi, tutumları üzerinde çeşitli değişkenlerin farklılık yaratıp yaratmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu, Erzincan il merkezinde ilkokul ve ortaokula devam eden üstün yetenekli ve zekalı tanısı almamış çocuklar ile Bilim ve Sanat Merkezine devam eden çocuklar arasından seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen çocuklara ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve çocukların zihinsel engelli akranlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Siperstein (1980) tarafından geliştirilen, Çifci (1997) tarafından Türkçeye uyarlanıp geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan Etkinlik Tercih Formu ve Sıfat Listesi ölçekleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analiz süreci devam etmektedir. Veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilecektir. Veriler analiz edildiğinde elde edilen bulgular yorumlanıp önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli ve Zekalı Çocuklar, Zihinsel Engeli Yönelik Tutum, İki Yönlü Varyans Analizi

Üstün Yetenekli İlkokul Öğrencileriyle Akranlarının Çevre Tutumu Geliştirme Yollarındaki Eğilimler

Eyüp Artvinli

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Temel Eğitim

Zülfiye Melis Demir

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Temel Eğitim

ÖZET

Günümüzde çözülmesi gereken en önemli sorunların başında yaşadığımız dünyayı etkileyen önemli çevre sorunlarına karşı yaratıcı çözüm yollarının geliştirilememesi gelmektedir. Çevreye karşı olumsuz tutuma sahip bireylerin çevre sorunlarına karşı duyarsız kalacağı ve çevreye karşı sorun yaratmaya devam edeceği şüphesizdir. Üstün yetenekli bireylerin küresel problemlere karşı ürettikleri çözüm önerileri sayesinde gelecekteki muhtemel çevre sorunlarının büyümeden önlenmesi sağlanabilir. Üstün yetenekli bireyler tüm dünyayı ilgilendiren önemli çevresel sorunlara karşı yoğun duygusal özellikler sergilerler ve bu sorunlara karşı kaygı duymaktadırlar. Bu araştırmanın amacı, 2016-2017 öğretim yılında ilkokul 4. sınıflarda öğrenim gören Bilim ve Sanat Merkezi'ndeki 10 üstün yetenekli öğrenci ile Bilim ve Sanat Merkezi'nde eğitim görmeyen 10 öğrencinin çevresel tutumlarının belirlenmesini ve çevre sorunlarına yaratıcı çözüm yolları geliştirme yeterliklerinin belirlenmesidir. Çevre tutumlarının belirlenmesinde Demir (2016)'in geliştirdiği Çevre Tutum Ölçeği ile veriler toplanacaktır. Çevre sorunlarına yaratıcı çözüm yollarının geliştirme yeterliklerinin belirlenmesinde ise araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan değerlendirme anketi kullanılacaktır. Öğrencilerin belirledikleri çevre problemini çözmeleri için birer hafta ara ile ikişer saatlik sınıf içinde çalışma ortamı sağlanacaktır. Her iki grup için eşit koşullar sağlandıktan çevre sorunu çözüm önerileri değerlendirilecek ve iki grup arasında benzerlikler ve farklılıklar tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Sorunları-Çevre Tutumu-Üstün Yetenekli Öğrenciler

Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Öğretmenlerin Üstün Zekalıları Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi

Selma Tufan
Gazi Üniversitesi

Banu Karaahmetoğlu
Gazi Üniversitesi

Ayşenur Çelik
Gazi Üniversitesi Zihin Engellilerin Eğitimi

Adnan Kan
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Üstün zekalı çocukların ilerleyen yıllarda toplum içerisinde önemli roller oynayabileceği düşünüldüğünde, bu çocukların kaliteli bir eğitim almalarında öğretmenlerinin onlara yönelik tutumlarının önemli olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, üstün zekalı öğrencilere yönelik öğretmen tutumlarını belirlemeye yarayan bir tutum ölçeği geliştirmektir. Ölçeğin verileri farklı branşlardan 311 öğretmenin katılımıyla toplanmıştır. Alanyazın taraması yapılarak 48 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşü doğrultusunda 18 madde çıkarılmıştır. Verilerin toplanması amacıyla 5'li likert tipinde 30 maddelik bir form hazırlanmıştır. Toplanan veriler SPSS 22 paket programı ve LISREL 8.7 kullanılarak analiz edilmiştir. Faktör analizi sonrasında, ölçeğin 4 faktörden oluştuğu görülmüştür. Ölçeğin tüm faktörlerinin varyansın %53.21'ini açıkladığı belirlenmiştir. Toplam varyansın %25.98'ini Duygusal faktör, %10.42'sini Alana İlgi faktörü, %9.6'sını Değer verme faktörü ve %7.2'sini de Etkileşim faktörü açıklamaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen yapının uygunluğunu test etmek amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonucunda $\chi^2=290.93$, $df=146$, $p=0.000$; RMSEA, 0.057; $\chi^2/df=1.99$ olarak hesaplanmış ve GFI=0.91, AGFI=0.88, NFI=0.91, NNFI=0.94, CFI=0.95 ve IFI=0.81 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini ortaya koymak amacıyla Cronbach-Alfa İç Tutarlık Katsayısı hesaplanmıştır. Faktörlerin güvenilirlik katsayıları sırasıyla Duygusal=0.645, Alana İlgi=0.724, Değer verme=0.634 ve Etkileşim=0.712 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamına ait Cronbach alfa katsayısı ise 0.783 olarak bulunmuştur. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, geliştirilen bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir şekilde öğretmenlerin üstün zekalı öğrencilere yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla kullanılabilirliği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekalı Öğrenciler, Ölçek Geliştirme, Tutum

Fen Öğrenmede Zihinsel Risk Alma: Üstün Yetenekli Öğrenciler ile Akranları Üzerinde Bir İnceleme*

Atike Urkay
Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Feyzullah Şahin
Düzce Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü Özel Yeteneklilerin Eğitimi A.B.D.

ÖZET

Fen bilimi, doğa ve doğa olaylarını gözleme ve henüz gözlenmemiş olayları kestirme olarak tanımlanabilir. Fen bilimleri dersinin içeriği gereği öğrencilerin sorgulamasını ve kestirimde bulunmasını gerektiren, bir diğer ifade ile zihinsel risk alınmasını gerektiren bir alandır (Yaman ve Köksal, 2014). Risk alma davranışı ise bireylerin sonuçlarını tahmin edemedikleri, daha önce üzerinde performans göstermedikleri ve alternatiflerden haberdar olmadıkları durumlarda tepkide veya tahminde bulunmaya isteklilik düzeyleridir (Çakır ve Yaman, 2015). Zihinsel risk alma davranışının, fen bilimlerine yönelik ilgi ve bilimsel yaratıcılık düzeyine ilişkin öz inanç ve öğretmen desteği ile yakın ilişkilidir (Beghetto, 2009). Yaratıcılık alan yazınında yapılan çalışmalarda da zihinsel risk alma davranışı yaratıcı kişilik özelliklerini destekleyen davranışlar arasında olduğuna ilişkin bir takım çalışmalar mevcuttur. Üstün zekalılar zihinsel, sosyal ve duygusal bir takım özellikleri ile akranlarından farklılaşmaktadır. Farklılık sergiledikleri alanlardan birisi de bilime karşı tutumlarıdır. Bu çalışmanın genel amacı, fen konularına ilgi, öğretmen desteği algısı ve bilimsel alanda yaratıcılık öz algısının fen öğrenmede zihinsel risk alma davranışı üzerinde etkisinin belirlenmesi ile zihinsel risk alma davranışının öğrencilerin yetenek düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığının saptanmasıdır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, Beghetto (2009) tarafından geliştirilmiş olan ve Yaman ve Köksal (2013) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan beşli Likert tipindeki "Fen Öğrenmede Zihinsel Risk Alma ve Yordayıcılarına İlişkin Algı Ölçeği" kullanılacaktır. Veri toplama aracı, zihinsel risk alma, fene yönelik ilgi, yaratıcı öz-yeterlik ve öğretmen desteğine yönelik algı olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama ve veri girişi sürdürülmektedir. Çalışma sonucu, zihinsel risk alma, fene yönelik ilgi, yaratıcı öz-yeterlilik algısı ve öğretmen desteğine ilişkin bir takım verilere ulaşılması hedeflenmektedir. Çıkan sonuçlar, alan yazın kapsamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel risk alma, fene yönelik tutum, öğretmen desteği, yaratıcı öz-yeterlilik, üstün yetenekli öğrenci

* Bu çalışma, ikinci araştırmacının danışmanlığında birinci araştırmacının tezsiz yüksek lisans bitirme projesi kapsamında tamamlanmıştır.

Özel Yetenek Ile Uyumlu Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi

Nuh Özbey
Hatice Çetinkaya
Ali Demir
Ferhat Dolaş
Abdullah Tereci

ÖZET

Bu araştırma, Bilim ve Sanat Merkezini görsel sanatlar yeteneğiyle tanılanmış öğrencinin görsel sanatlar alanındaki başarılarının dil sanatları, matematik, bilişim teknolojileri alanlarındaki gelişiminin etkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışma, Gaziantep Bilsem'e resim alanında tanılanmış öğrenci ve 5 öğretmenin katılımıyla oluşturulmuştur. Öğrenciler 12-15 yaş aralığında ve 6.-9. Sınıf düzeyindedir. 10 öğrenci belirlenen 4 alanda seçilen ikişer kazanım ön test uygulandıktan sonra görsel materyallerle ve kavram karikatürleri kullanılarak anlatılmıştır. Ders sonunda önceden hazırlanan rubrik değerlendirme ölçeği formları yardımıyla değerlendirilmiş ve son test uygulanmıştır. Yapılan bu çalışmada, Türkçe, İngilizce derslerinin görselleştirilmesi ve görsel zekâyâ hitap edilecek hale getirilmesi diğer derslere göre başarıyı daha fazla artırmıştır. Matematik alanında başarı artışı görülmüş, fakat bu artış dil sanatları alanında görülen artıştan daha az olmuştur. Bu durumlardan farklı olarak bilişim teknolojileri alanında anlamlı bir başarı artışı görülmemiştir. Özel yetenekli bireylerin kendi yetenek alanları doğrultusunda eğitim aldıklarında akademik başarılarının da artacağı şeklinde yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Özel yetenekli Çocuklar Dil sanatları Bilişim Teknolojileri Matematik

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Görüşleri

Cahit Aytekin

Ahi Evran Üniversitesi Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

Rabia Sarica

Kadirli Şehit Öğretmen Orhan Gök Anadolu Lisesi, Osmaniye/Türkiye

Tuğba Aytekin

Mucur -Hacı Ömer Sayın İlkokulu Kırşehir/Türkiye

ABSTRACT

It is a requirement that the level of development, learning styles, interests and needs of all students in the classroom should be determined by the teacher in order to make a successful teaching (MEB, 2006). Gifted/talented students continue both formal education and Science and Art Centers in our country. Identification of gifted/talented students who continue to the formal teaching is a responsibility expected from teachers. It is important that teachers' have right knowledge from the training faculties to every steps of in-service teaching about identifying the attributes that gifted/talented students possess and shape their teaching according to this knowledge. For this reasons, it is important to investigate the perceptions of teacher candidates who will be faced with the gifted/talented students in their future professional lives and to compare the results of this study with the literature. In this research, perceptions of elementary school mathematics teacher candidates about the identification of gifted/talented students were revealed and suggestions were given about eliminating the incomplete and false information. A total of 70 pre-service mathematics teachers volunteered from the first and fourth grade of education faculty participated in the research. The study's data were gathered with a written form of how to identify gifted/talented students. The data were analyzed using qualitative data analysis methods. As a result of the research, it has been determined that some teacher candidates can not distinguish between being gifted/talented in mathematics and being successful in mathematics. The issue that gifted/talented students may need special support from emotional and social aspects has been a little underlined. When the data are evaluated in general, it is concluded that it is important to provide a separate education on the characteristics of the gifted/talented students to primary school mathematics teacher candidates who study in the education faculty.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrenciler, Üstün Yeteneklilerin/Zekâlıların Belirlenmesi, Öğretmen Adayları

Üstün Yetenekli Çocukların Baskın Özelliklerinin İkili Karşılaştırmalar Yöntemiyle Ölçeklenmesi

Serap Büyükkıdık

Gazi Üniversitesi Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Ayşe Şimşek

Alpaslan Ali Can Bilim Ve Sanat Merkezi

ÖZET

Bu araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezine (BİLSEM) devam eden üstün yetenekli öğrencilerin baskın özelliklerinin önem derecelerini belirlemeye yönelik bir ölçekleme çalışması yapılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışmada alanyazın taraması yapılarak belirlenen üstün yetenekli öğrencilerin baskın özelliklerinin öğretmen ve ebeveyn görüşleri ile ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçekleme çalışması yapılarak önem dereceleri tespit edilmiştir. Ölçek değerlerinin ve uyarıcı sıralarının cinsiyet, öğrencinin ebeveyni olma-öğretmeni olma, öğrencinin annesi ya da babası olma gibi özelliklere göre nasıl değişkenlik gösterdiği incelenmiştir. Durum tespiti yapmayı amaçladığı için tarama modelinde olan betimsel araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin baskın özellikleri sekiz ifade altında toplanmıştır. Araştırma, Burdur BİLSEM'e devam eden üstün yetenekli çocukların öğretmenleri ve ebeveynleri ile gerçekleştirilmiştir. 111 kişiden elde edilen verilerle yapılan V. Hal Tam Veri Matrisiyle ölçekleme işlemi sonunda öğretmenlerin ve ebeveynlerin üstün yetenekli çocuklardaki baskın özelliklerin önem sırasına göre gelişmiş merak duygusu, keskin gözlem yeteneği, gelişmiş hayal gücü, hızlı öğrenme yeteneği, yüksek derecede yaratıcılık, iyi problem çözme/muhakeme yeteneği, geniş kelime dağarcığı, mükemmelliyetçilik şeklinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen demografik özelliklere göre ölçek değerlerinin ve uyarıcı sıralarının değişkenlik gösterebileceği bulunmuştur. Veri toplama süreci devam ettiğinden nihai metinde ölçek değerlerinde ve sırasında değişiklik meydana gelebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Üstün Yetenekliliğin Belirlenmesi, İkili Karşılaştırma, Ölçekleme

Üstün Yetenekli Çocukların Tanılanması

Gülümser Gültekin Akduman

Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Merve Şepitci

Gazi Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde zekâ hakkında yapılan araştırmaların artmasıyla birlikte üstün yeteneği oluşturan faktörlerin neler olduğu ve bunların nasıl tespit edildiği konusunda da öne sürülen fikirler değişmiştir. Farklı araştırmalar üstün yeteneğin belirlenmesinde zekâ testlerinden alınan puanların yetersiz kaldığını vurgulamakta, çoklu değerlendirmeye ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Üstün yetenekli olmak pek çok kültürde akademik olarak gösterilen performansla ilişkilendirilmiştir. Bu durum üstün yetenekli çocukların tanılanmasını zorlaştıran ve geçerliliği olmayan bir olgudur. Ülkelerdeki üstün yetenekli bireyler azımsanamayacak bir sayıdadır ve bu bireylerin öncelikle ülkesine, genel olarak da bütün insanlığa yarar sağlayacağı aşikardır. İnsanlık için son derece önemli olan bu bireylerin tanılanamaması, farkına varılamaması durumunda; bu bireylerde psikolojik ve kişilik bozuklukları meydana gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu yüzden bu seçkin bireylerin öncelikli olarak tanınması gerekmektedir. Bu çalışmada, belli bir konunun tarihsel süreç içinde nasıl geliştiğini ele alan “Tarihsel Süreç Derlemesi”, bir konuda meydana gelmiş yenilik ve gelişmeleri açıklayan “Durum Değerlendirme Derlemesi” ve bir konu hakkında geçmişten yola çıkılarak günümüzde bulunan durumu anlatan “Gözden Geçirme Derlemesi” yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Çalışmada, ülkemizde ve dünyada üstün yetenekli çocukların tanılanmasında kullanılan yöntem ve uygulamalar eleştirel bir bakış açısı ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Üstün Yetenekli çocukların tanılanması, zekâ testi

Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Rabia Sarica

Milli Eğitim Bakanlığı Şehit Öğretmen Orhan Gök Anadolu Lisesi

Cahit Aytekin

Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

Tuğba Aytekin

Milli Eğitim Bakanlığı Hacı Ömer Sayın İlkokulu

ÖZET

Bir ülkenin gelişmesinde yetişmiş insan gücünün yanı sıra, üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin doğru şekilde eğitilmesi de oldukça önemlidir. Çünkü siyaset, sanat, ekonomi ve sağlık gibi birçok alana liderlik eden kişilerin çoğunun üstün yetenekli bireyler arasından çıktığı ifade edilmektedir. Üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin maksimum üretkenliğe ulaşmaları için ilgi ve becerilerine uygun bir eğitim almaları gerekmektedir. Onlara uygun eğitim vermek için, ailelerin ve öğretmenlerin üstün yetenekli/zekâlı bireyleri doğru tanımlamaları ve özelliklerini iyi bilmeleri gerekmektedir. Üstün yetenekli/zekâlı bireylerin erken yaşlarda belirlenmesi eğitimleri açısından oldukça yararlı olmakla birlikte her sınıf düzeyinde ders veren öğretmenlerin üstün yeteneklilik/zekâlılık hakkında doğru bilgilere sahip olması oldukça önemlidir. Ülkemizde üstün yetenekli çocuklar hem örgün eğitime devam etmekte, hem de Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) ilgi ve becerilerine uygun kurslarla desteklenmektedir. Üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin özelliklerinin farkında olmak sadece BİLSEM öğretmenlerinin görevi olarak görülmemelidir. Örgün eğitimdeki öğretmenlerin de üstün yetenekli/zekâlı öğrencileri tespit etme, bu bilgileri ilgili kurumlara bildirerek öğrenciyi yönlendirme görevi bulunmaktadır. Üstün yetenekli/zekâlı olmayıp üstün yetenekli/zekâlı birey olarak etiketlenme veya üstün yetenekli/zekâlı bir bireyin keşfedilmemesi gibi durumların her ikisi de öğrenciler için olumsuz durumlar oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu araştırma, üstün zekâlı / yetenekli çocukların belirlenmesine yönelik olarak öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada, öğretmenlerin üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin belirlenmesi konusundaki bilgileri, üstün yetenekliliği/zekâlılığı nasıl tanımladıkları, bilgi ve tanımlarındaki doğru ve eksik bulunan noktalar incelenmiştir. Çalışma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli okullarda görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, iki açık uçlu sorudan oluşan yazılı formla elde edilmiştir. Veriler nitel araştırma yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekli bireyler hakkında eksik bilgilerinin olduğu, üstün yetenekli bireyleri tanıma ve özelliklerini doğru ifade etme konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi gerekliliği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin sahip oldukları yanlış algıların neler olduğuna, bunların nasıl aşılabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gifted and Talented Students, , Identification of Giftedness/Intelligence, Teacher Opinions

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Bir Hızlandırma Strateji Olarak Okula Erken Kayıt

Güner Kutal

Düzce Bilim Ve Sanat Merkezi

Feyzullah Şahin

Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Özel Yeteneklilerin Eğitimi Abd

ÖZET

Okula erken kayıt, üstün yetenekli olduğu erken yıllarda belirlenen çocukların takvim yaşına bakılmaksızın okula başlama yaşından bir ya da iki yıl erken başlatılması biçiminde gerçekleştirilen bir uygulamadır (Akkanat, 2004). Bu uygulamanın gerçekleşmesinde çocuğun zeka düzeyinin en azından 130 zeka bölümüne ulaşmış olması, el-göz koordinasyonunun iyi gelişmiş olması, okuma olgunluğuna ulaşmış olması, bu olgunluğu sosyal ve duygusal alanlarda da gösterebilmesi, sağlık açısından bir problemin olmaması ve fiziksel gelişim açısından kendisinden büyük sınıf arkadaşlarından çok küçük kalmaması göz önünde bulundurulmalıdır (Davaslıgil, 2004). Aksi takdirde; okuldan hoşlanmama, iletişim kurmada zorluk çekme, küçük kaslarda gelişimsel bozuklukları, bedensel gelişimin yeterince olmamasına bağlı ortaya çıkabilecek başarısızlığa bağlı kendine güvensizlik ortaya çıkabilmektedir (Ataman, 2000). Bu araştırmanın genel amacı, üstün yetenekli çocukların okula erken kayıt yaptırmalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu, Düzce’de İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren bir okuldaki 22 sınıf öğretmeninden oluşturulmuştur. Araştırmanın verilerinin elde edilmesinde bilgi formu ile 3 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu uzman görüşüne sunulmuş, öngörülen düzenlemeler sonrası uygulamaya çıkmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi uygulanmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerden 13’ü erkek, 9’u kadındır. Katılımcıların 13’ü 20-30, 9’u 31-40, 3’ü 41-50 ve 5’i 51 ve üzeri yaş aralığında yer almaktadır. Öğretmenlerden 18’i lisans, 4’ü ise yüksek lisans mezunudur. Öğretmenlerden 13’ünün daha önce sınıfında üstün yetenekli bir öğrencisi olmuş, 9’unun ise olmamıştır. Katılımcılardan ikisi üstün yetenekli öğrenciler konusunda eğitim almış, diğerleri ise bu konuda herhangi bir eğitim almadığını belirtmiştir. Öğretmenlerden 7’si konuya ilişkin yayınları takip ettiğini, 15’i ise yayınları takip etmediğini beyan etmiştir. Analiz sonucu, verilen yanıtlar bilişsel özellikler dışında taşınması gereken özellikler, avantajlar ve dezavantajlar olarak isimlendirilen üç farklı tema altında gruplandırılmıştır. Çalışma sonucu erken kayıt stratejisine ilişkin öğretmen görüşlerinin; çocuğun üstün zekâlı olması, el-göz koordinasyonunun gelişmiş olması, okuma olgunluğuna ulaşmış olması, bu olgunluğu sosyal ve duygusal alanlarda da gösterebilmesi, sağlık açısından bir probleminin olmaması ve fiziksel gelişim açısından kendisinden büyük sınıf arkadaşlarından çok küçük kalmaması şartları sağlandığı takdirde okula erken kayıt yaptırmalarının uygun görüldüğü yönünde olduğu belirlenmiştir. Not: Bu çalışma, ikinci araştırmacının danışmanlığında birinci araştırmacının tezsiz yüksek lisans bitirme projesi kapsamında tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okula erken kayıt, hızlandırma, sınıf öğretmeni görüşü

Üstün Yeteneklilere Yönelik Tematik Etkinlikler: İlkokul Birinci Sınıf Örneği

Özlenen Özdiyar

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Tülin Acar

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Zeynep Şen

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Abdul Samet Demirkaya

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Nuri Doğan

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Eda Gürten

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; üstün yetenekli öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlarına yönelik tematik öğretim etkinlikleri geliştirmek, uygulamak ve değerlendirmektir. Araştırma üstün yetenekli öğrencilerin gelişimini desteklemeye yönelik var olan uygulamaları iyileştirmek, eksiklikleri gidermek amacıyla yapıldığından eylem araştırması niteliğindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde yer alan bir devlet okulunda üstün yetenekli olarak tanılanmış ve destek eğitim hizmeti alan altı birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında ilkokul birinci sınıf Matematik dersi “Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemi, Veri, Kesirler, Tartma, Sıvı Ölçme ve Cebire Geçiş”, Türkçe dersi “Sözlü İletişim, Anlama, Akıcı Okuma ve Yazma” ve Hayat Bilgisi dersi “Doğa ve Çevre” ünitesine yönelik kazanımlar bütünleştirilmiş ve tematik etkinlikler geliştirmiştir. Zenginleştirme kazanımları ve bu kazanımlara uygun geliştirilen etkinlikler Eğitim Programları ve Öğretim alanında iki, Ölçme ve Değerlendirme alanında bir ve Üstün yetenekliler konu alanında uzman bir öğretim elemanı olmak üzere, toplam dört uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Geliştirilen öğretim etkinlikleri 2016 Mayıs ayı içerisinde toplam üç hafta, 9 ders saati süresince uygulanmıştır. Etkinlikler destek eğitim hizmeti veren öğretmen tarafından yürütülmüştür. Araştırma verileri, gözlem formu, öz değerlendirme formu ve ürün dosyası kullanılarak elde edilmiştir. Öğretim süreci dört araştırmacı tarafından gözlenmiş ve anekdotlar kaydedilmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde; tematik olarak bütünleştirilmiş etkinliklerin öğrencilerin günlük yaşam ile ilişkilendirmelerine, derse etkin bir şekilde katılmalarına olanak sağladığı gözlenmiştir. Öğrencilerin etkinlikler süresince işbirliği içerisinde yüksek motivasyonla çalıştıkları belirlenmiştir. Öğrenciler etkinlikler sırasında; veri toplama, akıl yürütme, tahminde bulunma, yorumlama ve çıkarımda bulunma becerilerini kullanmışlardır. Yaratıcı yazma etkinliklerinde öğrencilerin yansıtıcı ve yaratıcı düşünme becerilerini işe koştukları gözlenmiştir. Öz değerlendirme sonuçlarına göre; öğrenciler

problem çözüme ve üst düzey düşünme becerilerini kullanabilmektedir. Sonuç olarak zenginleştirilmiş kazanımlara uygun düzenlenen tematik öğretim etkinliklerinin üstün yetenekli öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlarını karşılamada ve gelişimlerini desteklemede etkili olduğu söylenebilir. Araştırmadan elde edilen sonuçların, üstün yetenekli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda benzer tematik etkinliklerin öğretmenler tarafından uygulanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Öğrenci, Tematik Öğretim Programı, Zenginleştirilmiş Kazanım

Üstün Yetenekli 3.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Tematik Öğretim Etkinlikleri: Uygulama ve Değerlendirme

Abdul Samet Demirkaya
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Zeynep Şen
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Özlenen Özdiyar
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Tülin Acar
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Eda Gürten
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Nuri Doğan
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

ÖZET

Bu araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlarını karşılamak ve gelişimlerini desteklemek amacıyla tematik öğretim etkinlikleri geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Araştırma üstün yetenekli öğrencilerin gelişimini desteklemeye yönelik var olan uygulamaları iyileştirmek, eksiklikleri gidermek amacıyla yapıldığından eylem araştırması niteliğindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde yer alan bir devlet okulunda üstün yetenekli olarak tanımlanmış ve destek eğitim hizmeti alan 12 üçüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında ilkokul üçüncü sınıf Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik ve Fen Bilgisi öğretim programlarında yer alan kazanımlar zenginleştirilmiştir. Hayat Bilgisi-Doğa ve Çevre, Türkçe-Bilim ve Teknoloji, Matematik-Veri ve Fen Bilgisi-Gezegenimizi Tanıyalım üniteleri kazanımları, Doğa ve Çevre teması altında bütünleştirilmiştir. Zenginleştirme kazanımları ve hazırlanan etkinlikler Eğitim Programları ve Öğretim alanında iki, Ölçme ve Değerlendirme alanında bir ve Üstün yetenekliler konu alanında bir öğretim elemanı olmak üzere toplam dört uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Geliştirilen öğretim etkinlikleri 2016 Mayıs ayı boyunca toplam dört hafta, 12 ders saati süresince uygulanmıştır. Etkinlikler destek eğitim hizmeti veren sınıf öğretmeni tarafından yürütülmüştür. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu, gözlem formu, ürün dosyası, dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu kullanılarak elde edilmiştir. Öğretme-öğrenme süreçleri dört araştırmacı tarafından gözlenmiş ve anekdotlar kaydedilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre, araştırma kapsamında uygulanan tematik öğretim etkinliklerinin; öğrencilerin merak duygusunu tetiklediği ve katılmaya istekli hale getirdiği, eleştirel ve yaratıcı sorular sormasını sağladığı ve öğrenmeyi keyifli hale getirdiği bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler uygulanan etkinliklerin,

okullarında katıldıkları sınıf içi etkinliklerden farklı, bilgilendirici ve eğlenceli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin ortaya çıkardığı ürünler, analiz ve sentez düzeyinde kazanımlara ulaşıldığına işaret etmektedir. Sonuç olarak kazanımların zenginleştirilmesi ve tematik öğretim etkinliklerinin üstün yetenekli öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlarını karşılamada ve gelişimlerini desteklemede etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Öğrenci, Tematik Öğretim Programı, Zenginleştirilmiş Kazanım

Üstün Yetenekliler Alanında Yapılmış Tezlerin Analizi

Servet Kardeş
Okul Öncesi Eğitimi

Berrin Akman
Okul Öncesi Eğitimi

Dila Nur Yazıcı
Okul Öncesi Eğitimi

ÖZET

Gelinen teknoloji ve bilgi çağında analitik düşünebilen, teknoloji üreten ve bu teknolojiyi aktif kullanan, yenilikçi buluşlara imza atan bireylere duyulan ihtiyaç artmaktadır. Bu gelişime öncü olan ülkeler sahip oldukları beyin gücünü ve üstün yetenekleri değerlendirme konusunda gelişme kaydetmişlerdir. Ancak ülkemizde üstün yeteneklilerin toplumsal kalkınmaya katkı sunmaları için daha iyi bir eğitimle yetiştirilmesi gerektiği anlayışı yakın zamanda ortaya çıkan bir görüştür. Ülkemizde 1990'lı yılların ortalarında tez çalışmaları düzeyinde üstün yetenekliler alanında çalışmalara başlanmış günümüzde bu alanda yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri artış göstermiştir. Yapılan tez çalışmalarının analizleri, literatüre nasıl bir katkıda bulunduğu, üstün yetenekliler alanında ne kadar ilerleme sağladığımız ve mevcut durum analizi bakımından önemlidir. Bu tezlerle ortaya konulan sonuçlar bize bu alanda politikalar geliştirmeyi ve eksik kalınan alanlarda yeni çalışmalar geliştirme olanağı sağlayacaktır. Bu amaçla bu çalışmanın üstün yetenekliler alanında yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı 1995-2016 yılları arasında üstün yetenekliler alanında yapılan YÖK(Ulusal Tez Merkezi) veri tabanında kayıtlı olan 118 doktora ve yüksek lisans tezinin incelenmesi ve üstün yetenekliler alanında yapılan bu tezlerin karşılaştırmalı bir analizini sunmaktır. Tezlerin analizinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Verilerin incelenmesinde doküman analizi yaklaşımı benimsenmiş ve veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. İçerik analizleri yapılırken Tezlerin hangi Üniversitelere bağlı enstitülerde ve kaç yılında yapıldığı, bu alanda hangi konuların araştırıldığı, çalışmaların , yöntemi, en önemli görülen bulgular, öneriler ve çalışmanın alana sağladığı katkı gibi bilgiler d temel alınmıştır.. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre bu tezlerin yapılmasında büyük üniversitelerin öncü olduğu, tezlerin genellikle eğitim öğretim ve psikoloji alanlarından çıktığı, yöntem olarak genelde nicel araştırma yönteminin benimsendiği, ve başkaları tarafından geliştirilen ölçeklerin kullanıldığı, yapılan çalışmalarda BİLSEM'lerin yoğun kullanıldığı, çalışmaların daha çok ilköğretim kademesine odaklandığı ve örneklem grubu olarak genelde öğrencilerle çalışıldığı görülmüştür. Bazı araştırmaların birbirini tekrarladığı ve araştırmaların yoğun olarak demografik bilgilere dayanan betimsel istatistikler içerdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: üstün yetenekli çocuklar, YÖK, tez

Erken Çocukluk Dönemindeki Üstün Yetenekli Çocuklara İlişkin Türkiye’de Gerçekleştirilen Lisansüstü Çalışmaların Çok Boyutlu Analizi

Fatma Koç

Adile Gülşah Saranlı
TED Üniversitesi

ÖZET

Üstün yetenekli çocuklara ilişkin Türkiye’de gerçekleştirilen çalışmalar son yıllarda oldukça artmıştır. Bununla birlikte erken çocukluk dönemindeki üstün yetenekli çocukları kendine konu edinen çalışmaların da az sayıda da olsa gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Yapılan bu çalışmaların sistematik şekilde değerlendirilmesi sayesinde var olan durum ve ihtiyaç duyulan araştırma konularının ortaya çıkarılması kolaylaşacak ve erken çocukluk dönemindeki üstün yetenekliler konularına ilgi duyan kişi ve kurumlar bu bilgilerden faydalanabilecektir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, Türkiye’de erken çocukluk döneminde bulunan üstün yetenekli çocukları kendine konu edinmiş yüksek lisans ve doktora tezlerini inceleyerek, bu konudaki akademik çalışmaların ülkemizdeki genel durumuyla ilgili bir çerçeve çizebilmektir. Türkiye’deki erken çocukluk dönemindeki üstün yetenekli çocukları konu edinen bu çalışmada, toplam 11 yüksek lisans tezi ve 6 doktora tezi betimsel analiz yöntemiyle, çeşitli boyutlara göre incelenmiştir. Elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda, yüksek lisans çalışmalarının doktora çalışmalarından daha fazla sayıda olduğu, özellikle 2015 ve 2016 yıllarında konunun daha yoğunlukla çalışılmaya başlandığı, çalışmaların çoğunlukla Ankara, İstanbul vb. büyük illerdeki üniversite ve enstitülerde gerçekleştirildiği, konularının tanılama ve tanılamaya yardımcı olmak için ölçek uyarlamaya yoğunlaştığı ve çoğunlukla amaçlı örnekleme yönteminin kullanıldığı görülmüştür. Araştırmada genel olarak erken çocukluk dönemindeki üstün yetenekli çocuklar ile ilgili araştırmaların gelecekte hangi konular ve araştırma yöntemleri kullanılarak çalışılabileceği üzerine öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: erken çocukluk dönemi, üstün yetenek, üstün potansiyel, betimsel analiz

Türkiye’de Özel Yetenekli Öğrenciler İle İlgili Yapılan Akademik Çalışmaların Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Nalan Altay
Milli Eğitim Bakanlığı

Desen Yalım Yaman
Milli Eğitim Bakanlığı

Feryal Aslan
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Dünya’da özel yetenekliler ile ilgili sistemli çalışmalar yirminci yüzyılda yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye’de ise özel yetenekliler ile ilgili akademik çalışmaların son yıllarda hızla arttığı görülmektedir. Bununla birlikte literatürde özel yetenekli öğrencilerle ilgili ortaya konan değişkenlerin neler olduğu ve alanda yapılmış araştırma sonuçlarının sentezlendiği bir çalışmaya erişilememiştir. Alan literatüründe yapılan çalışmalarda kullanılan değişkenleri incelemek, incelenen değişkenlerin dağılımlarını ortaya koymak ve kullanılan araştırma yöntemlerini tartışmak çalışmamızın odak noktasıdır. Çalışmamız 2007-2016 yılları arasında alanla ilgili yapılan araştırma sonuçlarını kapsamaktadır. Meta-sentez yöntemi kullanılarak son 10 yılda ülkemizde özel yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan çalışmalar incelenecek ve bu çalışmalarda kullanılan değişkenlerin dağılımı tespit edilecek; kullanılan yöntemler ve ortaya çıkan sonuçlar bir araya getirilerek tartışmaya açılacaktır. Ulaşılan sonuçlar eşliğinde bundan sonraki süreçte yapılacak çalışmalarla ilgili bir takım önerilere yer verilecektir. Ülkemizde konuyla ilgili yapılan çalışmaların tartışmalı noktalarını belirlemek, çalışılmamış konuları tespit etmek açısından bu çalışmanın önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: özel yetenek, meta-sentez, değişken

Geçmişten Günümüze Türkiye'de Üstün Yetenekliler/Zekâlılar Araştırmaları

Ebru Öztürk Akar

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Matematik Ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı

Ülkü Ayvaz

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Matematik Ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Bu çalışma Türkiye’de üstün yetenekliler/zekâlılar alanında yapılan araştırmaların tarihsel gelişimleri ve eğilimlerinin; konu, yöntem, bulgular ve öneriler kapsamında, içerik analizini yaparak güncel durumun belirlenmesi ile mevcut uygulama ve gelecek araştırmalara yönelik önermelerde bulunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. “Üstün yetenek ve üstün zekâ” anahtar kelimeleri ile YÖK Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanı sistematik olarak taranmış, 1988-2016 yılları arasında tamamlanan 100 yüksek lisans ve 28 doktora tezi ile 276 makale; toplam 404 araştırmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların özellikle son yedi yılda sayıca arttığı belirlenmiştir. Ulaşılan araştırmalar önce tematik olarak daha sonra içerik analizi ile iki aşamada incelenmiştir. Yüksek lisans ve doktora tezlerinde öncelikli çalışılan konuların çeşitli öğretim uygulamalarının üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin öğrenmeleri ve gelişimleri üzerine etkisi (n=24), üstün yetenekli/zekâlı çocukların durum, bilgi, tutum ve görüşlerinin belirlenmesi ve incelenmesi (n=23), üstün yetenekli/zekâlı çocukların özellikleri (n=20), üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin farklı değişkenlere göre akranlarıyla karşılaştırılması (n=20), üstün yetenekli/zekâlı çocukların eğitimi (n=12), BİLSEM’lerin yapı, işlevsellik ve etkililiklerinin değerlendirilmesi (n=9), öğrenciler, veli ve öğretmenler için çeşitli programların tasarlanması ve etkililiklerinin değerlendirilmesi (n=9), ülkemizde üstün yetenekli/zekâlı eğitimi tarihçesi ve politikaları (n=6) ile ölçek/test geliştirilmesi, uyarlanması, geçerlik-güvenirlilik ve ön norm çalışmalarının yapılması (n=6) vb olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde makalelerde de sıklıkla çalışılan konuların üstün yetenekli/zekâlı çocukların eğitimi (n=41), üstün yetenekli/zekâlı çocukların durum, algı, inanç, bilgi, tutum, görüşlerinin belirlenmesi/incelenmesi (n=39), öğrenciler, veli ve öğretmenler için çeşitli programların tasarlanması ve etkililiklerinin değerlendirilmesi (n=23), üstün yetenekli/zekâlı çocukların özellikleri (n=19), üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin farklı değişkenlere göre akranlarıyla karşılaştırılması (n=19) şeklinde olduğu görülmüştür. Çoğunluğu betimsel olan bu araştırmalarda üstün yetenekli/zekâlı çocukların sorunları ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ve öğretmen eğitimi konularına yeterince yer verilmediği görülmüştür. Genel olarak son yedi yıl ülkemizde üstün yetenekli/zekâlı eğitiminin yapılandırıldığı erken dönem olarak değerlendirilebilir. Çalışma sonunda ihtiyaç olarak belirlenen araştırma alanları yakın gelecekte üstün yetenekli/zekâlı eğitiminde bulgu temelli politika ve uygulamaların tasarlanması ve hayata geçirilmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: üstün yetenekli/zekâlı, üstün yetenekli/zekâlı araştırmaları, içerik analizi

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Güçlendirilmesi Gereken Yönlerine İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Aile Görüşleri

Şule Demirel

Anadolu Üniversitesi, Üyep Merkez Üstün Zekalıların Eğitimi Ana Bilim Dalı

ÖZET

Bu çalışmada, üstün yetenekli öğrencilerin güçlendirilmesi gereken yönlerine ilişkin öğrenci, öğretmen ve aile görüşlerinin belirlenip karşılaştırılması amaçlanmıştır. Üstün Yetenekliler Eğitim Programları (ÜYEP) 5. Sınıf öğrencilerinin kendilerine, ailelerine ve programdaki öğretmenlerine açık uçlu birer formla, öğrencilerde desteklenmesi gereken beş özelliği sırayla belirtmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre öğrenciler en çok sorumluluk alma konusunda, öğretmenler en çok dengeli özgüven gelişimi konusunda aileler ise en çok iletişim konusunda çocukların desteklenmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu üç grubun tamamında ise ortak olarak sorumluluk becerisinin desteklenmesi öne çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: üstün yetenekli öğrenci ihtiyaçları, aile görüşü, öğretmen görüşü

Üstün Yetenekli Yetişkin Bireylerin Eğitim Yaşantılarına İlişkin Görüşleri ve Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öneriler

Abdul Samet Demirkaya
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Özlenen Özdiyar
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Eda Gürten
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı üstün yetenekli yetişkin bireylerin eğitim hayatlarına yönelik görüşleri ve önerileri dikkate alarak üstün yetenekli öğrencilerin öğretim hizmetinin niteliğinin artırılmasına ilişkin öneriler geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda üstün yetenekli yetişkin bireylerin; eğitim yaşantılarına, eğitim ihtiyaçlarının ve beklentilerinin karşılanma durumuna yönelik görüşlerinin yanı sıra üstün yetenekli bireylere sunulması gereken eğitim hizmetine ilişkin önerileri alınmıştır. Araştırmada betimsel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, yaşları 24 ile 60 arasında değişen sekiz üstün yetenekli yetişkin bireyden oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formları ile elde edilmiştir. Geliştirilen görüşme formlarının geçerliğinin belirlenmesi amacıyla üç Ölçme ve Değerlendirme, üç Eğitim Programları ve Öğretim ve bir Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim dalında görev yapmakta olan öğretim elemanının uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda, üstün yetenekli yetişkin bireyler eğitim yaşantılarında; bireysel ihtiyaçlarının göz ardı edildiği, ilgi ve yeteneklerinin desteklenmediği, sınıf seviyesine uymalarının beklendiği ve bazen de kendilerine aşırı sorumluluk yüklendiği vb. sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Potansiyellerini gerçekleştirme noktasında, okul yöneticilerinden, öğretmenlerinden, ailelerinden ve çevrelerinden yeterli desteği görmediklerini ifade etmişlerdir. Üstün yetenekli yetişkin bireyler, üstün yetenekli öğrencilere yönelik öğretim hizmetinin niteliğinin artırılması için öğrencilerin bireysel ihtiyaçları doğrultusunda öğretimin farklılaştırılmasını, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmesini, okulda çok yönlü gelişimlerinin desteklenmesini ve farklı öğretim yöntem, tekniklerinin kullanılmasını önermişlerdir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin bireysel farklılıklarını, ihtiyaçlarını, ilgilerini ve yeteneklerini göz önünde bulundurarak öğretimin düzenlenmesi önerilmektedir. Eğitimin tüm paydaşlarının üstün yetenekli öğrenciler konusunda bilgilendirilmesinin, öğrencilerin beklentilerini karşılama ve kendilerini gerçekleştirmelerine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Yetişkin Bireyler, Üstün Yetenekli Öğrenciler, Eğitim İhtiyaçları, Öğretim Hizmetinin Niteliği

Rehber Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrenciler, Eğitimleri ve Gereksinimlerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Şule Gücyeter

Uşak Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü/Özel Yetenekliler Eğitimi Abd

ÖZET

Bu araştırmada Üstün Yetenekliler Eğitimi'ne yönelik seçmeli bir ders alan rehber öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrenciler ve özelliklerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin genel eğitim ortamlarındaki özellikle sosyal duygusal ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmenleri önemli bir role sahiptir. Bu nedenle rehber öğretmen adaylarının henüz üniversitedeyken bu öğrencileri tanımaya yönelik çeşitli dersler alarak üstün zekalı ve yetenekli öğrencilere yönelik alan bilgisini teorik ve uygulamalı olarak arttırmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya eğitim fakültesi rehberlik ve psikolojik danışmanlığı öğretmenliği programına devam eden yaklaşık 100 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu soruların yer aldığı bir form aracılığıyla toplanmıştır. İçerik analizi yöntemi kullanılarak elde edilen verilerin analiz edilmesiyle elde edilecek bulgular kongre katılımcılarıyla paylaşılacaktır. Araştırma bulgularının öğretmen adaylarının varsa yanlış kavramlarının ortaya koyulması ve gelecek ders içeriklerinde yapılması gerekenlere ilişkin öneri geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: üstün zeka; üstün yetenek; üstün yetenekliler eğitimi; rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmen adayı

Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'daki Okul Öncesi Öğretmenlerinin Etkinlik Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Osman BASİT

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Aysun TURUPCU DOĞAN

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Esra ÖMEROĞLU

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Bu araştırma, Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'da sınıflarında tipik gelişim gösteren ve üstün yetenekli olarak belirlenmiş çocuklar bulunan öğretmenlerin etkinlik uygulamalarına ilişkin yaptıkları çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, Avrupa Birliği Erasmus+ Karma Okul Eğitimi programı kapsamında kabul edilen Türkiye, Çek Cumhuriyeti İtalya ve Almanya, ortaklığında yürütülen "Strategies for Talented and Gifted Pupils' Teachers- Üstün Yetenekli/Zekalı Çocukların Öğretmenleri için Stratejiler" isimli proje çerçevesinde elde edilen bulguları içermektedir. Proje kapsamında, okul öncesi ve ilkökul öğretmenlerinin sınıflarındaki üstün yetenekli ve tipik gelişim gösteren çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek üzere öğretmenler için çeşitli stratejiler geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'da her birinden 50 olmak üzere toplam 200 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak tipik gelişim gösteren ve üstün yetenekli olan çocukların birlikte eğitim aldığı kapsayıcı okul öncesi sınıflarında görev yapan öğretmenler için dört ortak ülke tarafından birlikte geliştirilen ve sınıflarında bu iki grup çocukların birbirine kaynaştırılmasına ve sosyal ve duygusal alanda yaşanan problemlere ilişkin öğretmen görüşlerini içeren anket formu kullanılmıştır. Bu anket formu dört bölümden oluşmakta olup literatürden yararlanarak okul öncesi çağa ilişkin olarak proje ekibinde yer alan alan uzmanları tarafından hazırlanan ve ortak ülkelerin her birinden gönderilen sorular ile madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan formlar proje ekibinde yer alan psikolojik danışmanlık ve rehberlik ile ölçme değerlendirme uzmanları tarafından incelenmiş ve madde havuzuna son şekli verilmiştir. Hazırlanan bu maddeler kapsam geçerliği için uzman görüşüne sunulmuştur. Bu aşamada proje ekibi dışında yer alan dört alan uzmanının görüşü alınmıştır. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda maddelere ve anketlere son hali verilmiştir. Hazırlanan anketler İngilizceye çevrilerek İngilizce dil uzmanları tarafından yeniden incelenmiştir. II. ulusötesi toplantıda proje ekibi ve diğer ülkeler tarafından anket maddeleri tek tek incelenmiş, burada yer alan maddelerin ortak ülkelerde kullanılabilirliğine ve anlaşılabilirliğine ilişkin görüşler de değerlendirilerek proje ekibi tarafından anket formlarına nihai hali verilmiştir. Geliştirilen anketin pilot uygulaması için anket her ülkeden beş okul öncesi öğretmeni tarafından uygulanmıştır.

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin etkinlikleri uygularken nelere dikkat ettikleri ele alınmıştır. Betimsel modelde yapılan bu çalışmada dört ülkedeki okul öncesi öğretmenlerinin beşli likert tipteki anket maddelerine verdikleri cevaplara ilişkin yüzde ve frekanslar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yeteneklilerin Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi

Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Yaklaşımının (ATBÖ), Üstün Yetenekli Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi

Erhan Şahin

Yasemin Karakaya Bilim Ve Sanat Merkezifizik Öğretmeni

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme yaklaşımının (ATBÖ), üstün yetenekli öğrencilerin akademik başarılarına etkisini araştırmaktır. Araştırmanın modeli deneme modeli olup; ön ve son test kontrol gruplu tam deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, amaçsal örnekleme yöntemi ile seçilen Bilim ve Sanat Merkezi'nde destek eğitimine devam eden ortaokul 8. sınıf düzeyindeki 44 üstün yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın başlangıcında ve sonunda deney ve kontrol gruplarına Kuvvet ve Hareket Akademik Başarı Testi (KHABT) uygulanmış, grup içi ve gruplar arası farklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda deney grubundan 6 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırmada toplanan nicel verilerin analizleri, araştırma problemlerine uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın nitel kısmında ise yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanan veriler, temalar ve alt temalar oluşturularak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, ATBÖ yaklaşımının üstün yetenekli öğrencilerin fen başarılarını artırdığını göstermiştir. Ayrıca öğrenciler; ATBÖ uygulamaları ile fizik konularını daha iyi anladıklarını, bu yaklaşımın öğrenmelerini kolaylaştırdığını, öğrendiklerinin kalıcı olmasını sağladığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme (ATBÖ), Üstün Zekâlı ve Yetenekliler, Bilim ve Sanat Merkezi.

Zeka Oyunlarıyla Yapılan Farklılaştırma Çalışmalarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Okul Tutumlarına Etkisi

Emel Bozkurt
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Bu araştırmada, ilkokullarda bulunan destek eğitim odalarında eğitim gören üstün yetenekli öğrencilerde, zeka oyunları ile yapılan farklılaştırma çalışmalarının okul ve derslere karşı tutumları üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın örneklemini Sincan 100. Yıl İlkokulu 2. sınıfta öğrenim gören özel/üstün yetenekli 1 öğrenci, öğretmenin ve velisi olarak 3 kişi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır ve çalışmalar haftada 2 saat destek eğitim odasında yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, zeka oyunları ile yapılan farklılaştırma çalışmalarının özel/üstün yetenekli öğrencinin derslere ve okula yönelik olumlu tutum geliştirmesine katkıda bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zeka Oyunları ; Farklılaştırma ; Üstün Yetenekli Çocuklar ; Destek Eğitim Odası

Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Fen Projelerinde Cinsiyet Faktörünün Yerinin Araştırılması

Ramazan Çeken
Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmada, 2006-2014 yılları arasında gerçekleştirilen “Bu Benim Eserim” proje yarışmasında derece alan Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) öğrencilerin gerçekleştirmiş olduğu fen projelerinde cinsiyet faktörün projeye katılım düzeyi ve konu seçimi değişkenlerine etkisi araştırılmıştır. İlgili yarışmada ilk 100’e giren 588 fen projesinden 75 projenin BİLSEM öğrencileri tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Proje kataloglarında projelerle ilgili olan tanıtım yazıları, şekil ve resimleri üzerinde belirlenen kriterlerin tespiti amacı ile doküman analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar BİLSEM öğrencilerinin projelerde diğer okul türlerine göre oldukça yüksek bir düzeye ulaştıklarını ortaya koymaktadır. Projelerde görev alan danışman öğretmenlerden erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlerden fazla olduğu, buna karşın projeleri gerçekleştiren öğrencilerin cinsiyet bakımından benzer bir katılım düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Konu seçimi bağlamında fizik ile ilgili olduğu değerlendirilen 24 projenin erkek, 3 projenin kız öğrenciler tarafından gerçekleştirildiği, biyoloji, kimya, çevre ve sağlık konuları ile ilgili olduğu değerlendirilen projelerden 17’sinin erkek 18’inin kız öğrenciler tarafından gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Projelerin 13’ü hem erkek hem kız öğrencilerin katılımı ile gerçekleştirilmiş olduğu ve konu seçiminde biyoloji ile fizik arasında bir dengenin olduğu anlaşılmıştır. Bu tespitler kız öğrencilerin biyoloji konularını, erkek öğrencilerin ise fizik konularını öğrenmeye yatkın olduklarına ilişkin bazı araştırma sonuçları ile benzerlik taşımaktadır. Projelerin BİLSEM öğrencileri tarafından gerçekleştirildiği dikkate alınırsa, bu tespitler üstün yetenekliler bağlamında da önem taşımaktadır. Ayrıca BİLSEM öğrencilerinin projelere yoğun katılımı, bu tür öğrenme yoluna yatkınlıkları bakımından diğerlerinden daha ileri düzeyde olduklarını da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Sanat Merkezleri, Üstün Yetenekliler, Fen Projeleri, Doküman Araştırması

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Fen Öğretmenlerinin Yeterliklerine İlişkin Görüşleri

Şahin İdin

Milli Eğitim Bakanlığı

İsmail Dönmez

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimleri ülkemizin geleceği açısından önemlidir. Yetenekli öğrencilerimizi fen, teknoloji, mühendislik alanlarında geleceğimizi inşa etmede önemli roller düşecektir. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimlerinde Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) önemli bir rol üstlenmiştir. Bu bağlamda hem öğrencilerin velilerine hem de öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Bu nokta sorulması gereken önemli sorulardan biride öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin yeterliklerinin ne düzeyde olduğunun bilinmesidir. Bu araştırmada, fen bilimleri öğretmenlerinin, üstün yetenekli öğrencilerin eğitim süreçlerine ilişkin düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma yöntem olarak nitel araştırma türlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Bu amaçla, fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi için geliştirilen dört soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu eşliğinde, Ankara’da görev yapmakta olan sekiz fen bilimleri öğretmeni ile 45 dakikalık görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme verileri, içerik analizine tabi tutulmuştur. Fen bilimleri öğretmenleri, üniversite lisans eğitimleri süresince, üstün yeteneklilere ilişkin herhangi bir eğitim almadıklarını, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen herhangi bir hizmet-içi seminere/faaliyete katılmadıklarını, sınıf içi uygulamalarda üstün yetenekli öğrencilerle çalışırken zorlandıklarını belirtmişlerdir. Araştırma bulgularından yola çıkarak, fen bilimleri öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimleri ile ilgili olarak hem üniversite lisans eğitimleri süresince hem de hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaları öneriler arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri, Nitel, Üstün Yetenekli

Üstün Zekalı Çocukların Coğrafya Dersinde RESFEBE Kullanımı

Emine Yurteri

Malatya Bilim Ve Sanat Merkezi Coğrafya Birimi

ÖZET

Bu araştırma üstün yetenekli öğrencileri coğrafya derslerinde aktif hale getirmek, bir zeka oyunu olan Resfebeyi coğrafya dersinde kullanarak coğrafya derslerine olan ilgiyi arttırmak, görselliği daha fazla ön plana çıkararak öğretimi kolaylaştırmaktır. Araştırma da gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Üstün yetenekli olduğu tespit edilen 97 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu öğrenciler 2015-2016 eğitim-öğretim yılı tamamında ve 2016-1017 eğitim öğretim yılının 1. Döneminde Malatya Bilim Sanat Merkezinde coğrafya dersi alan öğrencilerdir. Çalışmada önce öğretmenin Resfebe'yi ilk grup coğrafya dersi öğrencilerine anlatması istenmiştir. Öğretmen Resfebe'nin mantığını örneklerle öğrencilerine göstermiştir. Sonrasında öğrencilere A4 kağıtları dağıtılmış ve onlardan yer adları başta olmak üzere coğrafya dersi ile ilgili bir kelimeyi Resfebe yoluyla kağıda aktarmaları istenmiştir. Resfebe'yi kendileri çizebilecekleri gibi bilgisayardan şekillerin çiziminde yararlanabilecekleri söylenmiştir. Resfebe'lerinde anlattıkları kelimeleri diğer arkadaşları ile paylaşmamaları uyarısında bulunulmuştur. Resfebe çizimi bittikten sonra kağıtlar toplanmış ve kağıtlardan bir Resfebe çekilmiştir. Resfebe'yi yapan öğrencinin cevabı söylememesi istenerek gruptaki diğer öğrencilere kağıttaki Resfebe'de anlatılmak istenen coğrafi kelimenin ne olduğu sorulmuştur. Resfebe'nin anlatmak istediği coğrafi kelimeyi doğru olarak bilen öğrenci grupta 1 puanla ödüllendirilmiştir. Bulunan kelime bir yer adıysa Resfebe'yi bulan öğrenci öncelikli olmak üzere öğrencilerden bu yerin harita üzerinde gösterilmesi istenmiştir. Yeri harita üzerinde gösteren öğrenci 1 puan almıştır. Resfebe'nin cevabı coğrafi bir kavram ise bu kavramın açıklanması istenmiş doğru açıklayan öğrenci 1 puan almıştır. Çalışmada Bilim Sanat Merkezi'ne devam eden 97 öğrenci 90 farklı Resfebe yapmıştır. Resfebe'nin tamamı coğrafya dersi içinde kullanılan kelimelere aittir. Çalışmada bir zeka oyunu olan Resfebe'nin bir derste etkinlik olarak kullanılabileceği, Resfebenin coğrafya dersindeki görselliği arttırdığı görülmüştür. Resfebenin kullanımının üstün yetenekli öğrencilerin coğrafi kelimelere bakış açısını değiştirmiştir. Artık bir yer ismini dünya üzerindeki herhangi bir yer olarak değil kelime olarak da farklı sembol, resim, şekillerle gösterebilmektedirler. Resfebe'nin kullanıldığı coğrafya dersinde üstün zekalı öğrencilerin tamamı derse aktif olarak katılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli çocuk, Coğrafya, RESFEBE, Aktif öğrenme

Üstün Zekâlı Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Karşılaşmış Olduğu Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Ünal Şimsek

Muhammed Nafiz Hüdavendigâr

Cennet Tuğçe Kağnıcıoğlu

ÖZET

Osmanlı devletinden bu yana üstün yetenekli öğrenciler özenle seçilerek dış etkenlerden muhafaza edilmiş, ülkenin geleceği ve refahı adına çalışma ortamları hazırlanmıştır. onların üstün yetenekleri ve zihinsel becerileri körelmesin diye farklı metotlar ve şartlarda öğrenim görmektedirler. Enderun mektebinde başlayan eğitim öğretim faaliyetleri bugün BİLSEM gibi okullarda devam etmektedir. Ülkemiz de başta olmak üzere bütün dünya ülkeleri bu öğrencilerin Üstün yeteneklerinden ülkenin gelişimi açısından yararlanmak istemiş. Keza Sosyal bilgiler eğitiminin temel esasları içinde yer alan "etkili vatandaş" yetiştirme ilkesi de bu alanla bire bir örtüşmektedir. Bu sebeple üstün yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki kazanımlara sahip olmaları önem arz etmektedir. Bu çalışmada, üstün zekâlı öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde karşılaştıkları sorunlar ortaya konulmaya çalışılırken, burada karşılaşılan problemlerin temelinde öğretmenin, sosyal bilgiler müfredatının etkisine yönelik öğrencilerin görüşleri de ortaya konulacaktır. Katılımcı gruplarla ilgili çalışmalar genel olarak özel eğitim alanında yapılırken branşlar üzerinde akademik çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Buradan hareketle amacımız; üstün zekâlı öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde karşılaştığı sorunlar, öğretmenlerin problemleri aşabilmede kullandıkları metot, stratejiler ve sosyal bilgiler programının var olan problemi çözmeye yönelik katkısı, öğrenci görüşleriyle tespit edilmeye çalışılacaktır. Ayrıca öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki karşılaşılan sorunlara yönelik farklı fikir ve önerilerini ortaya koyarak dersin etkililiğini arttırmak da bir başka amacımızdır. Çalışma nitel bir araştırma olup, yöntem olarak ise; görüşme ve doküman incelemesi belirlenmiştir. Veriler görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanıp içerik analizine tabi tutulacaktır. Araştırmanın uygulama süreci devam ettiği için bulgulara yer verilememektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün zekâlılar, karşılaşılan sorunlar, sosyal bilgiler programı

Türkiye'de Üstün Yetenekliler Eğitiminin Yasal Dayanakları

Rıdvan Karabulut
Ahi Evran Üniversitesi

ÖZET

Yapılan çalışmaların hukuki bir zemine sahip olması yürütülen faaliyetlerin kalıcılığını ve sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Üstün Yetenekliler Eğitimi konusunda yürütülen çalışmalar başta Anayasa olmak üzere birçok yasa, yönetmelik, yönerge ve kanun hükmünde kararnamele sağlanmaktadır. Üstün yetenekliler konusunda yürürlükte olan mevzuat Anayasa,1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu,2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu,İlköğretim Kurumları Yönetmeliği,İlköğretimde Yönelme Yönergesi,573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu ve Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği şeklinde sıralanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Üstün Zeka,Üstün Yetenek, Yasal Dayanak- Keywords: Gifted, talented, legal basis

Üstün Yetenekli Çocuklarda Görülen Sağlık, Bakım ve Aile Sorunları: Bir Literatür Taraması

Sümeyye Yıldız

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Naime Altay

Gazi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Pediatri Anabilim Dalı

Ebru Kiliçarslan Törüner

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ÖZET

Giriş: Üstün yeteneklilik karmaşık ve çok yönlü bir konu olması nedeni ile bütün dünyanın kabul ettiği tek bir “üstün yetenekli çocuk” tanımı yoktur. Geçmişte tek ölçütlü zekâ düzeyine dayalı tanımlar yapılmaktayken günümüzde çoklu yeteneğe ve performansa dayalı tanımlara doğru bir geçiş vardır. Üstün yetenekli çocuklar toplumun %4-5’ini oluşturmaktadır. Üstün yetenekli çocuklarda çeşitli fiziksel ya da psikososyal sorunlar görülebilmektedir. Bu literatür taramasının amacı üstün yetenekli çocuklarda görülebilen sağlık, bakım ve aile sorunlarının belirlenmesidir. Gereç Ve Yöntem: Üstün yetenekli çocukların sağlık, bakım ve aile sorunlarını belirlemek amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması Pubmed, Medline ve SAGE Journals Online veri tabanlarında İngilizce dilinde 5 anahtar sözcük kullanarak yapılmıştır. Taramada “Üstün Yetenekli Çocuklar (Gifted Children)”, “Sağlık (Health)”, “Bakım (Care)”, “Aile (Family)”, ve “Sorunlar (Issues/Problems)” anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterleri. 1) 2007-2017 yılları arasında, 2) İngilizce tam metin olarak yayınlanan, 3) Pubmed, Medline ve SAGE Journals Online veri tabanından ulaşılan, 4) Üstün yetenekli çocuklardaki fiziksel ya da psikososyal sorunları inceleyen çalışmalardır. Tarama sonucunda ulaşılan 25 makaleden kriterlere uyan toplam 11 çalışma araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışmalar yapıldığı yıl, yapıldığı yer, örneklem sayısı ve özellikleri ve önemli sonuçlar yönünden değerlendirilmiştir. Bulgular: Amerika(5), Hollanda(2), Fransa(1), Kanada(1), Güney Kore ve Amerika(1), Avustralya ve Yeni Zelanda(1)’ da yapılmış çalışmalardır. Çalışmalarda çocukların yaş aralığı 2 ile 18 arasında değişmektedir. Çalışmalar da yer alan üstün yetenekli çocuklar, kentte ya da kırsal bölgelerde yaşayan, uygun eğitim kurumların da üstün yetenek eğitimi alan çocuklardır. Üstün yetenekli çocuklarda en çok görülen sağlık sorununu %81 oranında emosyonel problemler oluşturmaktadır. Üstün yetenekli çocukların yaşları arttıkça organizasyon yapma yeteneklerinde artma görülmüştür. Ayrıca, çocukların yaşları arttıkça ve tek ya da ilk çocuk olma durumlarında hata yapmaya yönelik endişe/anksiyete düzeyinin arttığı belirlenmiştir. Çocuklar büyüdükçe suçluluk, utanma ve kendini eleştirme duygularının da arttığı saptanmıştır. Erkek çocuklarında, ailenin beklentilerinin yüksek olduğu, çocukların zor davranışlar gösterdiği, okul başarısızlığı endişesi, kabus görme korkusu olduğu saptanmıştır. Kız çocuklarının erkek çocuklarına göre daha fazla korku yaşadıklarını belirleyen çalışmalar mevcuttur. IQ seviyesinin artmasıyla beraber, çocuklarda davranış sorunlarının ve karmaşık semptomların görülmesinde azalma olduğu

saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) tanısı olan üstün yetenekli çocuklar da öğrenme problemleri, otizmi bulunanlarda hiperaktivite ile atipik davranış gösterme ve disleksisi bulunan çocuklarda düşük okur-yazarlık seviyesi gibi sorunlara rastlanmıştır. Aile sorunları arasında, annelerin üstün yetenekli çocukları idare etme sorunu yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca, düşük anne eğitimi ve düşük ebeveyn güveni olan ailelerin çocuklarında daha çok davranış sorunu olduğu saptanmıştır. Aileye yönelik güvenin yüksek olması, sevecen ve saygılı bir aile yapısı, çocukların akranları ile olumlu ilişkiler kurmasına, kişiler arası ilişkilerinin gelişmesine, ebeveyn-çocuk çatışmasının azalmasını sağlamaktadır. İncelenen çalışmalarda çocuklarda fiziksel sağlık ve bakım sorunlarına yönelik bulgulara rastlanmamıştır. Sonuç: Üstün yetenekli çocuklarda görülen sağlık sorunlarının başında korku, anksiyete gibi emosyonel problemlerin geliştiği saptanmıştır. Sağlık ve aile sorunlarının azalmasında, yeteneklilik ile beraber eşlik eden sağlık problemlerinin erken tanınması ve tedavi edilmesi, ailelerin çocuğa karşı olumlu tutumlar sergilemesi ve ailelerin beklentilerini azaltması gibi faktörlerin önemli olduğu saptanmıştır. Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Sağlık, Bakım, Aile, Sorunlar

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Sağlık, Bakım, Aile, Sorunlar

Üstün Zekalı Öğrencilerin Eğitiminde Bir Hızlandırma Strateji Olarak İkili Kayıt

Ali Ünlü

Türk Eğitim Vakfı İnanç Türkeş Özel Lisesi

Feyzullah Şahin

Düzce Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Özel Yeteneklilerin Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Hızlandırma, bir öğrencinin takvimsel yaşı yerine yeterliliklerine dayalı olarak programa katılımını sağlamaya dayalı bir stratejidir. Özellikle zihinsel alanda üstün yetenek sergileyen bireylerin akademik gelişimine yönelik en iyi seçeneklerden birisidir. Okula erken kayıt, program sıkıştırma, kendi öğretim hızında öğrenme gibi farklı uygulama biçimleri mevcuttur. Bu uygulamalardan birisi ikili kayıt kapsamında değerlendirilebilecek olan uluslararası bakalorya programıdır. Uluslararası Bakalorya programı 2013 yılı itibarıyla 146 ülke ve 3677 okulda, 1.139.000'den fazla öğrenci tarafından uygulanmakta ve mezunları 146 ülkede 2838 üniversite tarafından kabul edilmektedir. Uygulamaya ülkemizde 30 okul hak kazanmıştır. Programda altı farklı türde ders yer almaktadır. Bunlar; Ana dil ve edebiyat, yabancı dil, insan ve toplum, deneysel bilimler, matematik, güzel sanatlardır. Bu çalışmanın genel amacı, bakalorya programına katılan üstün zekalı öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin akademik başarı ve sosyal etkinliklere katılım düzeyi arasında bir farklılık olup olmadığının belirlenmesidir. Çalışma'da öğrencilerin akademik başarı düzeyinin belirlenmesi için birinci dönem sonu akademik not ortalamaları, sosyal etkinliklere (kulüp çalışmalar, sosyal alanlardaki özel ödüller, okul içi sosyal etkinliklere katılım doranı, özel başarılar) katılım düzeyinin belirlenmesi için araştırmacılar tarafından oluşturulacak olan bir bilgi toplama formu kullanılacaktır. Çalışma, öğrencilerini zeka testi sonucu ile alan özel bir lise olan Türk Eğitim Vakfı İnanç Türkeş Özel Lisesinde sürdürülecektir. Çalışmaya, bakalorya programına devam eden 54 öğrenci ile bakalorya programına kayıtlı olmayan 60 öğrenci dahil edilecektir. İki kayıta katılmayan öğrenciler rastsal olarak, gönüllülük esasına göre belirlenecektir. Araştırma verileri yüzyüze görüşerek toplanacaktır. Çalışmada veri toplama süreci devam etmektedir. Ulaşılan sonuçlar alan yazın bağlamında tartışılacaktır. Not: Bu çalışma, ikinci araştırmacının danışmanlığında birinci araştırmacının tezsiz yüksek lisans bitirme projesi kapsamında tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün zekalı öğrenci, bakalorya programı, akademik başarı, sosyal etkinliklere katılım, ikili kayıt

Zeytinburnu Talent Academy

Burak Türkman

İstanbul Üniversitesi Özel Yetenekliler Anabilim Dalı

ÖZET

The educational programs for gifted and talented students in Turkey typically only address the elementary school level and the places that serve these gifted students are not widespread or adequate to serve the number of students that qualify as gifted. The current educational policies in Turkey are not comprehensive enough for gifted and talented students and these policies do not take their needs into account in regular school settings. Turkish schools recently mandated open classrooms in their school buildings to support students who need differentiated education. However, there is no mandate for trained teachers to teach in these classrooms or follow any curriculum or educational strategy. In order to address these issues, we initiated the 'Zeytinburnu Talent Academy' for students in Istanbul's Zeytinburnu district. First, this program was inclusive of students from kindergarten to high school. This eliminates many critics about running projects for only elementary school students in the country. The teachers in the Zeytinburnu district received an online observation scale form to nominate their students for this academy. This observation scale aimed to curb teachers' tendency to nominate only academically advanced students to gifted programs and the scale was a more holistic assessment of students' abilities. Approximately 50.000 students were evaluated for this academy. After the online observation scale a "Basic Abilities Test" was conducted for those students who received high scores from the online observation scales. The third step included teacher training and program development for this academy. Teachers from the district received training about working with gifted students and how to address their specific needs. This training was formulated from the most recent academic research in gifted studies. In addition, special focus groups addressed specific areas of interest as they developed lesson plans and activities aimed to challenge students, give opportunities to experience what they learn, and to work with other gifted and talented peers to promote positive motivation towards school. This project was not externally funded and the teachers used funding from their "resource rooms" budget for the activities. Therefore, this project is a self-sufficient role model applicable to all schools in Turkey. Several scales and assessments were conducted before starting this program in order to gauge the effectiveness of the program and post-tests will be completed at the end of this coming school year in order to assess the progress of the Zeytinburnu Talent Academy.

Anahtar Kelimeler: Curriculum Development, Gifted and Talented Students, Teacher Training, Program Development, Identification

Gaziantep'in Geleneksel Evlerindeki Süslemelerden Bilim Sanat Merkezi Öğrencilerine Disiplinlerarası Çalışmalarla Tarihi Değerler Eğitiminin Kazandırılması

Özcan Elzem Şengül
Şahinbey Bilim Ve Sanat Merkezi

Özden Yıldız
Şahinbey Bilim Ve Sanat Merkezi

Özlem Talip
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Gaziantep yüzyıllar boyunca çok sayıda medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bu uygarlıkların kültürel, sanatsal değerleri tarihi yapılara da yansımıştır. Gaziantep'te bulunan eski evlerinde kendisine özgü bir mimarisi vardır. Evler Keymih ve Havara denilen yumuşak kalkerli taşlardan yapılmıştır, genellikle bir yada iki katlıdır, ancak üç katlı olanlarda mevcuttur. Gaziantep evlerinin koruma altına alınmasına rağmen sayılarının giderek azaldığı, yerlerine yüksek katlı binaların yapıldığı görülmektedir. Ayrıca define avcılarının da içerisinde altın saklandığına dair rivayetler doğrultusunda bu evlere zarar verdikleri de bilinmektedir. Ülkemizde, kültürel değerler, ortak miras ile ilgili kazanımlar ilköğretimde sosyal bilgiler dersinde verilmektedir. Çocuklarımıza kültürel değerlerimizin önemini kavratmak toplumun en önemli görevlerinden biridir. Bu bilincin kazanılması ve bunun kalıcı olmasını sağlamak için öğretmenler farklı yöntem ve tekniklere başvurmaları gerekmektedir. Tüm bu bilgiler ışığından yola çıkarak çalışmada; Gaziantep'in en önemli kültürel değerlerinden olan geleneksel Gaziantep evlerine gezi düzenlenmiş, tarihçeleri hakkında bilgi alınmış; bu evlerde bulunan duvar resimlerinin, tavan ve tabanda bulunan motiflerin; ayrıca evlerin kapılarının ve panjurlarının resimleri çekilmiş, bunlar çocukların anlayabileceği şekilde boyama ve mandala formatına dönüştürülmüştür. Kültürel değerlerimizin genç nesillere aktarılması, öğrencilerimizin bu değerleri tanıyarak farkındalık sağlamaları ve bilim sanat merkezindeki öğrencilerinde disiplinler arası eğitimle bu konuda bilinçlendirilmenin oluşturulması amaçlanmıştır. Hayatın her alanında yer alan görsel sanatlar disiplini üzerinden, öğrencilerin teknik olarak serbest seçimlerle yaptıkları çalışmalarını daha büyük kitlelere de ulaştırılabileceği üzerinde durulmuştur. Buradan hareketle öğrenciler tarafından kullanılacakları tekniklere kendileri karar vererek hazırlanan boyama kağıtları ve mandalalar boyanmış, sonuca ulaşabilmeleri için teknik olarak destek verilmiştir. Öğrencilere mektup geleneğinden dönüşerek günümüzde "posta sanatı"(mail art, correspondence art, arte postale) olarak adlandırılan sanatsal aktivite hakkında bilgi verilerek, çalışılan desenlerle zarflar yapılmıştır. Kimi zaman bir cevap bile beklemezsiniz postalarını hazırlayan sanatçı için önemli olan, dünyanın bir başka noktasındaki kişileri mutlu etmek, onlara bir hediye göndermektir. Bu noktadan yola çıkarak öğrencilerimiz hazırladıkları zarfları kullanarak yazdıkları mektupları postalamışlardır. Çalışmada ortaya çıkan şekiller öğrenciler tarafından yakma yöntemiyle de ince kontrplakların üzerine çıkarılmıştır. Boyanan, zarf haline getirilen ve yakma yöntemiyle yapılan uygulamaların sergi salonunda sergilenerek kültürel değerlerimizle ilgili bilinçlendirmenin daha geniş kitlelere ulaşılması

sağlanmıştır. Görsel sanatlar dersi ve sosyal bilgiler dersindeki kazanımlarından; geometrik şekillerin olduğu desenlerde bu derslere ilaveten matematik dersi kazanımlarından yola çıkılarak kültürel değerlerimizi korumak amacıyla yapılan uygulama çalışmaları boyama kitabı haline dönüştürülerek daha geniş kitlelere ulaştırılmıştır. Disiplinler arası yaklaşım güncel yaşamı yansıttığı için, öğrenciler tarafından daha istekle benimsenmekte ve öğrenme için motivasyon sağlanabilmektedir. Bu yöntemle edinilen kültürel değerler bilinci ve kendi kültürümüz ile ilgili edinilen bilginin kalıcı ve etkili olacağı düşünülmektedir. Sanat ile günlük hayata kazandırılan estetik bakış ve bilinç ise uzun süreli belge niteliğiyle sürdürülebilirliği destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Değer, Sanat, Disiplinler Arası, Geleneksel Antep Evleri

Destek Eğitim Odalarında Çalışan Öğretmenlerin Niteliklerinin Belirlenmesi

Burçin Ateş

Edirne Mustafa Necati İlkokulu

Gizem Ezgi Kaya

İstanbul Zeytinburnu Veli Efendi İlkokulusınıf

Nazife Kunt

Amasya Halk Eğitim Merkezi Ve Akşam Sanat Okulu

ÖZET

Özel yetenekli öğrenciler özel eğitim ihtiyaçlarından dolayı akranlarından farklı eğitime ihtiyaç duymaktadır. Destek eğitim odaları örgün eğitim kurumlarında özel yetenekli öğrencilerin öğretim ortamlarından ayrılmadan destek eğitimi alabilecekleri sınıflardır. Bu araştırmanın amacı, destek eğitim odalarında özel yetenekli öğrencilere eğitim verecek öğretmenlerin niteliklerinin eğitici öğretmenlerin görüşlerine göre belirlenmesidir. Eğitici öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından “Destek Eğitim Odası Eğitici Eğitimi” üzerine düzenlenen hizmet içi eğitimine katılan öğretmenlerdir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine göre modellenmiştir. Katılımcılar ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiş ve destek eğitim odası eğitici eğitimi alan 8 öğretmen ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin gerçekleştirildiği öğretmenlerin 5’i sınıf öğretmeni, 2’si üstün zekâlılar öğretmeni ve 1’ise bilişim teknolojileri öğretmenidir. Görüşmeye katılan öğretmenler Türkiye’nin çeşitli illerinde destek eğitim odalarında çalışacak olan öğretmenlere eğitimler vermektedir. Araştırmada veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Katılımcıların 3’ü ile yüz yüze, 5’i ise skype yazılımı kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin her biri ortalama 50 dakika sürmüştür. Yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonunda eğitici öğretmenler destek eğitim odalarında çalışacak öğretmenlerin üstün yetenekli olmalarının gerekmediğini ancak üstün yetenekli öğrencilerle çalışabilecek donanıma sahip olmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Destek eğitim odasında çalışan öğretmenlerin nitelikleri (kişilik özellikleri, değerler, bilgi ve beceriler) ve eğitim süreçleriyle ilgili 3’er temaya (lisans, lisansüstü, hizmet içi eğitim) ulaşılmıştır. Temalar incelendiğinde, destek eğitim odalarında çalışan öğretmenlerin özel öğretim yöntem ve tekniklerine hâkim, bilgi ve beceri yönünden donanımlı olmaları gerektiğine ulaşılmıştır. Ayrıca, destek eğitim odalarında çalışan öğretmenlerin Avrupa Üstün Yetenek Konseyi (ECHA) sertifika programlarına katılması üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: destek eğitim odası, öğretmen nitelikleri, özel yetenekli öğrenciler

Üstün Yeteneklilere Yönelik Strateji Eğitimi Alacak Öğretmenlerin Teknoloji Okuryazarlıklarının İncelenmesi

Volkan Kukul

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Ebru Kılıç Çakmak

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Serçin Karataş

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

ÖZET

Çalışmanın amacı “Üstün Yetenekli Çocukların Öğretmenlerine Yönelik Stratejiler” başlıklı Avrupa Birliği projesi kapsamında üstün yeteneklilere yönelik strateji eğitimi alacak öğretmenlerin teknoloji okuryazarlıklarının incelenmesidir. Çalışma tarama modelindedir. Çalışmanın amacı doğrultusunda 44 öğretmene “Teknoloji Okuryazarlığı Anketi” uygulanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgiler, ikinci bölümde ise teknoloji okuryazarlık düzeylerini belirleyebilmek için sorular sorulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenler okul öncesi ve sınıf öğretmenleridir. Çalışma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin büyük kısmının yeni teknolojilere açık olduğu görülmektedir. Diğer bir sonuca göre öğretmenlerin teknoloji kullanımının işlerini kolaylaştırdığını ancak teknolojiyi kullanırken zorluk yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Çalışmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin teknolojiye açık oldukları ancak yeni teknolojilere adapte olmakta zorluk yaşadıkları veya yeni teknolojilerden çekindikleri söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Okuryazarlığı, Öğretmen Eğitimi, Strateji Eğitimi

ADDIE Modeli ile Üstün Yetenekli Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Bilgisayar Destekli Matematik Etkinlikleri Geliştirme

Nurullah Taş

Atatürk Üniversitesi Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Aslan Gülcü

Atatürk Üniversitesi Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

ÖZET

Bu araştırma, ADDIE modeli ile üstün yetenekli ortaokul öğrencilerine yönelik bilgisayar ortamında matematik etkinlikleri geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırma Erzurum Remzi Sakaoğlu Bilim ve Sanat Merkezi'nde bulunan öğretmen ve ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirilecektir. Bu çalışmada nitel yöntemler kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak gözlem formları ve yarı yapılandırılmış mülakat formları kullanılacaktır. Bu amaçla analiz basamağında; matematik öğretmeninden etkinliği hangi konuda olması gerektiğiyle ilgili görüşler alınacaktır. Öğrenciler derslerde gözlemlenecektir. Nihai olarak etkinliğin konusu belirlenecektir. Tasarım basamağında; matematik ve özel eğitim alan uzmanlarından ve bilim sanat merkezindeki öğretmenlerden etkinliğin nasıl olması gerektiği hususunda görüşler alınacaktır. Geliştirme basamağında; etkinlikler Wolfram Mathematica programında hazırlanacaktır. Hazırlanan etkinlikler matematik ve özel eğitim alan uzmanlarına ve bilim sanat merkezindeki matematik öğretmenlerine gösterilerek geri dönütler alınacak ve gerekirse düzeltmeler yapılacaktır. Uygulama basamağında; etkinlikler öğrencilere uygulanacaktır. Değerlendirme basamağında; etkinliklerle ilgili alan uzmanları, öğretmen ve öğrencilerin görüşleri alınacaktır. Görüşlerin olumlu olması durumunda etkinlikler genel kullanıma sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklarda Matematik; Üstün Yetenekli Çocuklarda Bilgisayar Destekli Matematik

Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Erkan Çalışkan

Ömer Halisdemir Üniversitesi Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin potansiyelini değerlendirmek, topluma daha faydalı bireyler olmalarını sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak çalışan Bilim ve Sanat Merkezlerinde (Bilsem) görevli öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda nitel desende gerçekleştirilen çalışmada Bilsemde görev yapan 10 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı en az 10 yıldır bilgisayar kullanmakta, bilişim teknolojileri (BT) kullanımında kendilerini genel olarak yeterli görmekte ve öğretim etkinliklerinde BT'den yoğun biçimde yararlanmaktadırlar. Daha önce bilgisayar ve BT ile ilgili eğitim alan 8 öğretmen özellikle FATİH Projesi kapsamında yürütülen hizmet içi eğitim kurslarına katılmışlardır. Araştırmacı tarafından alan uzmanları görüşleri doğrultusunda geliştirilen açık uçlu soru formuyla yürütülen görüşmelerden elde edilen veriler nitel veri çözümleme teknikleri ile çözümlenmiştir. Çözümleme sonuçlarına göre özel yetenekli öğrenciler diğer öğrencilere göre BT'ye daha yatkın, hızlı ve üretkenler. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde BT'den yararlanmanın olumlu yönleri olarak öğrenmeyi kolaylaştırdığı, kalıcı öğrenme sağladığı ve güdüleyici olduğu belirtilirken, olumsuz yönleri olarak özellikle dikkat dağınıklığına yol açabileceği söylenmiştir. Bu durumun diğer bilgisayar destekli öğretim çalışmalarıyla benzer olduğu söylenebilir. Bilsemde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinde BT kullanımında öğretmenlerin yaşadığı sorunlar incelendiğinde ise; daha önce bilişimle ilgili eğitim almamış öğretmenlerin temel bilgisayar becerilerinde eksiklik hissettikleri, rehber ve görsel sanatlar öğretmenlerinin sorunla karşılaşmadığı, diğer öğretmenlerin ise altyapı ve zaman sorunlarıyla karşı karşıya kaldıkları görülmüştür. Öğretim etkinliklerinde BT'yi daha etkili kullanma konusunda 4 öğretmen herhangi bir eğitim gereksinimleri olmadığını belirtirken diğer öğretmenler bilgisayar program eğitimleri ve öğretim sürecinde teknoloji entegrasyonu ile ilgili örnek çalışmaların olumlu olacağı görüşünü ifade etmişlerdir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde BT'den yararlanma sürecinde öğretmenler, kendilerinin teknolojiye yatkın ve gelişime açık olmalarını güçlü yönleri olarak belirtirken yeterli zamanlarının olmamalarını ise zayıf yönleri olarak ifade etmişlerdir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde BT kullanımı önemli olduğundan çalışma sonuçlarına bağlı olarak Bilsemde görevli olup BT konusunda eksikliği olan öğretmenlere akademik desteğin sağlanması önerilebilir. Aynı zamanda teknoloji entegrasyonunda üniversitelerin eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının akademik danışmanlıklar yürütmesinin olumlu sonuçlar ortaya koyabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Sanat Merkezi; Özel Yetenekli Öğrenciler; Bilişim Teknolojileri; Teknoloji Entegrasyonu

The Identification of Creativity of the Gifted Students in Pre-School Period Using Their Drawings

Şule Erşan

Sinop Univeristy, Early Childhood Education Department

Sema Tan

Sinop University, Special Education Department

ABSTRACT

Creativity has a great impact on society and individuals who live in the society. Creativity, which has been considered to be the key for a good and high quality life, was defined as the ability to look at the ordinary situations in an extraordinary way. The impacts of creativity can be observed in a variety of situations from the daily life problems to scientific inventions, and art movements (Sternberg, Jarvin, Grigorenko, 2011). Recently IBM (the worldwide known corporation of the computer technology) conducted a study with 1500 different CEO selected from 60 different countries using open ended questionnaires and interviews. After the analyses, they concluded that creativity is the most important skill for the leadership in today's business world (IBM 2010 Global CEO Study, 2010). Gardner (1993) worked with different age groups and stated that people have the potential for creativity since they were born, and the early childhood stage between 3-5 years old is critical when fulfilling that potential and developing creativity. In today's world, social scientists also consider creativity as a key component, and one of the definitive factors of intelligence. However, due to the nature of creativity, the psychometric standards used in the IQ tests, cannot be used the same way in creativity tests (Kaufman, Plucker, Baer, 2008). Therefore, Amabile (1982) developed a new technique, namely Consensual Assessment Technique (CAT), to address this identification issues in creativity, and it has been effectively used in the field. This technique, which requires experts of the field rate the products of students based on their own conception of creativity, has been employed in the identification of creativity in art all around the world.

The purpose of this research is to determine the creativity levels of the students in early childhood education using Consensual Assessment Technique. This research is built upon a mixed-method research design involving qualitative and quantitative designs both. The sample of this study will be derived from the pre-schools in central Sinop. The researchers expect to have 40 students aged 48 to 60 months old as participants. The participants will be asked to create drawings on any topic they desired. Then, they will explain their drawings which will be recorded. Finally, these drawings and the stories of these drawings will be sent to 5 experts including 2 in the field of creativity and 3 in the field of early childhood education and the experts will be asked independently to rate these drawings based on creativity, aesthetic appeal, and technical goodness. Furthermore, the experts will be asked to fill out a questionnaire containing 4 open-ended questions regarding to their conception of giftedness. The inter-rater reliability will be calculated using ICC (IntraClass Correlation). Based on the experts' answers given to the open-ended questions, the commonalities in the experts' definitions of creativity, their expectations from a creative product, and the criteria for the creativity will be analyzed qualitatively. At the end, based on the ratings of the experts, the

creativity levels of 40 students, and the relationship between the creativity levels of these students and the sosyo-economic statuses, and educational backgrounds of their parents' will be examined. The results of this study will help pre-school teachers, practitioners, and researchers to develop a different perspective regarding to the identification of students' creativity in early childhood education.

Anahtar Kelimeler: Pre-school Period, Early Childhood Education, Gifted Children, Identification of Creativity

Examination of Postgraduate Thesis Within The Field of Gifteds: Content Analysis Study

**Serpil Pekdoğan
Hitit Üniversitesi**

**Kayhan Bozgün
Amasya Üniversitesi**

ABSTRACT

This research was carried out in order to examine master and doctoral dissertations made in the field of gifted in terms of methods (research model, universe and sample, used measurement tools, statistical techniques and content). Within the scope of the research, 94 master and doctoral dissertations were collected from YÖK data base, which were about the gifted of different universities between 2010 and 2016. Content analysis method was used in the research because it aims to examine master and doctorate thesis. Because content analysis is to combine data that are similar to each other within the framework of certain concepts and themes, and to interpret them in a way that the reader can understand. Content analysis is a systematic, repeatable technique in which certain words of a text are summarized by smaller content categories with certain rules-based coding. A thesis analysis form developed by researchers was used to evaluate related publications. The content analysis was applied to each publication with the help of this form and the data for the publications were recorded in a database. Data from the database were analyzed using the SPSS 20 program. The results were presented in graph, frequency and percentage table as descriptive form. The results of the study show that the theses made in the field of gifted have increased significantly since 2010, the quantitative researches in master thesis and the experimental designs in doctoral dissertation are preferred, the sampling group concentrates on primary and secondary school students, the method of sampling selection is not mentioned, teaching and attitude-interest-perception studies were preliminary, and more than one data collection tool was used in the studies and the percentage and frequency tables, t test and non parametric test usage as the data analysis methods

Anahtar Kelimeler: The Gifted, Postgraduate Dissertations, Master, Doctoral

Üstün Yetenekli Çocukların Aileleri ve Kardeş İlişkileri

Elif Aksekili
Tevfik Fikret Okulları

Gülümser Gültekin Akduman
Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Toplumun çekirdeği olan aile kurumunun; çocukların yetiştirilmesinde, kültürün yeni kuşaklara aktarılmasında, toplum değerlerinin çocuklara kazandırılmasında, tarihsel ve toplumsal bilincin aktarılmasında önemli görevi vardır. Üstün yetenekliler ise; uygarlığın ve teknolojik gelişmenin bugünkü seviyeye gelmesinde, bilimin ilerlemesinde ve gelişmesinde birinci derecede katkısı olan bireylerdir. Üstün yetenekli çocukların fark edilmesi ve eğitilmesinde anne babaların görevi büyüktür. Üstün yetenekli çocukların görevlerini yerine getirmeleri, yaşamlarında mutlu ve sağlıklı adımlar atan bireyler olabilmeleri için, anne baba tutumları çok önemlidir. Üstün yetenekli çocuklar yaşitlarından farklı özelliklere sahip olurlar. Anne babaların bu farklılıklarla ilgili gerekli bilgilere ve oluşabilecek sorunları önlemek için daha fazla bilince sahip olmaları gerekmektedir. Üstün yetenekli çocukların aileleri incelenirken, sadece anne baba değil, kardeş ilişkilerinin de incelenmesi gerekmektedir. Kardeşler, aile sisteminin bir alt grubudur ve çocuğun sosyalleşmesinde kardeşlerin önemli bir yeri vardır. Kardeşler arasındaki ilişki, yaşamın her anında olan özel bir ilişkidir. Yaşamda önemli bir alana sahip olan bu ilişkinin kalitesi, aile içi çatışmaları ve uyumu belirler. Kardeşlerden birinin üstün yetenekli olarak tanımlanması, bütün aileyi etkiler. Sadece üstün yetenekli çocuğun değil, bu bireylerin kardeşlerinin de benlik yapılarına dikkat edilmesi gerekmektedir. Diğer çocuk aradaki farkı anlayamayabilir ve üstün yetenekli olan kardeşine kızgınlık ya da düşmanlık besleyebilir. Çünkü onlar kendilerini üstün yetenekli kardeşlerinin yanında ikinci planda ve başarısız olarak görebilmektedirler. Ailelerin görevi, herkesi destekleyen, eşit ve dengeli bir ortam sağlamaktır. Bu sebeple bu çalışmada, üstün yetenekli çocukların ailelerinin ve kardeş ilişkilerinin niteliği araştırılmıştır. Bu çalışmanın temel amacı üstün yetenekli çocukların erken teşhisinde ve yetiştirilmesinde en önemli etken olan ailelerin öneminin farkına varılması ve ailelerin daha da bilinçlendirilmesi konusunda farkındalık yaratmaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Üstün Yetenekli Çocukların Kardeşleri, Üstün Yetenekli Çocukların Aileleri

İki Kere Özel Gereksinimli Çocuklar

Dicle Cantekin
Milli Eğitim Bakanlığı

Gülümser Gültekin Akduman
Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Her çocuğun doğuştan getirdiği özellikler birbirine benzemekle birlikte üstün yetenekli çocukların zihinsel, motor, dil, psikososyal ve kişilik özellikleri yönünden yaşıtlarından farklılık gösterdiği birçok araştırmada ortaya konmuştur. Üstün yetenekli çocuklar davranış sorunlarına, öğrenme bozukluğuna veya diğer olağandışı durumlardan herhangi birine sahip olabilirler. Bu durumda bazı yetenekli çocuklar ‘iki kere özel gereksinimli’ olarak tanımlanmaktadır. Üstün yetenekli çocuklarda görme ya da işitme engeli, fiziksel engel, öğrenme güçlüğü veya dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğuna sahip olabilirler. İki kere özel gereksinimli çocukların eğitimi ve tedavisi için müdahaleye ihtiyaç vardır. İki kere özel gereksinimli olan çocukların ihtiyaçlarını ele alırken, ilk olarak erken değerlendirmenin ve tanının doğru olduğundan emin olmak önemlidir. Bu çalışmada iki kere özel gereksinimli çocuklar ile ilgili ulusal ve uluslar arası çalışmalar incelenmiş ve bu çocukların eğitim uygulamalarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, İki Kere Özel Gereksinimli Çocuk, Öğrenme Güçlüğü

Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ile Merkezin Öğrencilere Katkıları

Ayşen Tükel

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Seçil Yıldız

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırma, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Nevşehir Bilim ve Sanat Merkezi'nde görev yapan öğretmenlerin, üstün yetenekli çocukların eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve bilim ve sanat merkezinin üstün yetenekli öğrencilere katkılarıyla ilgili görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya Bilim ve Sanat Merkezi'nde görev yapmakta olan 10 öğretmen katılmıştır. Çalışmada veriler nitel yöntem kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Kişisel bilgiler bölümünde, öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, mesleki kıdemleri, eğitim durumları ve mezun oldukları okulları belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Açık uçlu sorular Bilim ve Sanat Merkezinin fiziki ortam şartları ile ilgili sorunları, öğrenme ortamında araç gereç ile ilgili eksikliklerden kaynaklanan sorunları, öğrencilerin devamsızlığı ile ilgili yaşanan sorunları, hizmet içi eğitim yetersizliği ile ilgili yaşanan sorunları, etkinlik hazırlamamda karşılaşılan sorunları, öğrencileri değerlendirme boyutunda yaşanan sorunları, öğrencilerin örgün eğitim gördüğü okullardaki öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezi ile etkileşim eksikliğinden kaynaklanan sorunları ve Bilim ve Sanat Merkezinin üstün yetenekli öğrencilere katkılarını ortaya çıkarmaya yöneliktir. Verilerin analizinde Kişisel bilgi formu ile elde edilen nitel veriler, frekans ve yüzdeleri alınarak sunulacaktır. Araştırmada öncelikle Nevşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileriyle görüşülerek gerekli resmi izinler alınmıştır. Açık uçlu sorular içerik analizi ve betimsel analiz yapılarak analiz edilecektir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılacak, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde organize edilerek, verileri açıklayan temalar saptanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Bilim ve Sanat Merkezi

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocuklarla İlgili Görüşleri (Elazığ İli Örneği)

Nihan Karabulut

Onur Demir
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar ile ilgili bilgi düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma, anasınıfı ve anaokullarında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerle ilgili bilgi düzeylerinin tespitinde araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve bilgi edinme formu kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel sistematik veri analizi kullanılmıştır. Çalışma grubunu Elazığ il merkezinde öğretmenlik yapan 137 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Yapılan bu araştırmada, öğretmenlerin üstün yetenekli çocukları tanımada kısmen başarılı oldukları, üstün yetenekli çocuklarla karşılaştıklarında neler yapacaklarını kısmen bilmeleri, üstün yetenekli çocukların özelliklerini kısmen bildikleri, üstün yetenekli çocukları tanıma aşamasında çok faydalı olamayacakları ve kendilerini bu konuda pek yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar hakkında çeşitli hizmet içi eğitim alarak kendilerini bu konularda geliştirmeleri gerektiği ortaya çıkmıştır. Gerekli literatürler tarandığında okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklarla ilgili bilgi düzeylerini içeren çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın ileride yapılacak olan çalışmalara kaynaklık etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Üstün Yetenekli Çocuklar, Üstün Yetenekliliğin Belirlenmesi, Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz-yeterlikleri İle Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimine İlişkin Öz-yeterliklerinin İncelenmesi

Ezgi Oral

İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

ÖZET

Bu araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlikleri ile üstün yetenekliler eğitimine yönelik öz-yeterliklerini inceleyerek öğretmenlerin ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin ihtiyaçlarının belirlenmesi, konu hakkında farkındalıklarının olması, yeterliliklerini anlamaları ve kendilerini bu konuda geliştirme isteği ve motivasyonu sağlamaları üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi açısından son derece önemlidir. Üstün yetenekli çocukların erken dönemde tanınması ve tanı alan öğrencilerin ise doğru eğitim alması açısından okul öncesi öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerin çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bireysel farklılıklarına uygun, doğru yaklaşımlar geliştirerek eğitim vermesi çocuk açısından son derece önemlidir. Özellikle okul hayatının ilk döneminde tanıştığı öğretmenlerinin çocuğa doğru bir yaklaşım sergilemesi ve iyi bir izlenim bırakması çocuğun bundan sonraki yaşamını da olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyecektir. Tarama modelinde yapılan bu çalışma 2016-2017 öğretim yılında, İzmir ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini İzmir ilinde görev yapan, devlet ya da özel okullarda çalışan rastgele örnekleme yoluyla seçilmiş okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla “Okul öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarını Belirleme Ölçeği” ve üstün yetenekliler eğitimine yönelik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla da “Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öz-yeterlik Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçeklerin kullanım izinleri alınmıştır. Demografik bilgiler ve iki ölçekten oluşan üç bölüm form elektronik anket şeklinde okul öncesi öğretmenlerine internet üzerinden doldurtulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Okul Öncesi Öğretmenleri, Öğretmen Öz-yeterlik İnançları, Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öz-yeterlik

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrenciler Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi (Uşak İli Örneği)

Sibel Yoleri

Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi

Gamzegül Tetik

Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi

Hatice Şebnem Çetken

Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi

ÖZET

ÖZ Üstün yetenekli olmanın evrensel olarak kabul görmüş bir tanımı bulunmamakla birlikte; en genel çerçevede üstün yetenekli olmak; zeka, akademik ve yetenek anlamında bireylerin kendi yaşitlarındakine oranla daha üstün bir performans göstermesi olarak tanımlanabilir. Okul öncesi dönem çocukların sahip oldukları bireysel özelliklerini anlamak, yeteneklerini tanımak ve keşfetmek hatta var olan yeteneklerini geliştirmek açısından önemli yıllardır. Bu dönemde çocukta var olan üstün bir yeteneğin keşfedilmesi ileriki yıllarında bu yeteneğin daha ileri seviyelere ulaşabilmesine temel oluşturacaktır. Bu araştırma; üstün yetenekli öğrenciler hakkındaki öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklemini Uşak il merkezinde yer alan Milli Eğitime bağlı bağımsız anaokullarında görev yapmakta olan 60 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmada veriler; anaokullardaki öğretmenlerle yürütülen yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular alanla ilgili literatürde yer alan bilgiler ışığında araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Çalışmada sonuç olarak; üstün yetenekli çocuklar ve eğitimleri hakkındaki öğretmenlerin bilgi düzeyleri, kullandıkları eğitim metodu ve stratejileri, sınıf içerisinde üstün yetenekli çocuklara yönelik ne tür düzenlemelerde buldukları, üstün yetenekli çocukların akranlarıyla olan ilişkilerindeki gözlemleri, hangi yetenek türlerindeki çocuklarla karşılaştıkları, okul ve ailenin çocuğun yeteneğini keşfetme ve geliştirmek adına izledikleri stratejiler belirlenmektedir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular kapsamında üstün yetenekli çocuklara yönelik öğretmenlerin kullanabilecekleri eğitim stratejileri, okul-aile işbirliği ve sınıf içerisindeki eğitimsel düzenlemelere yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Üstün yetenek, Öğretmen görüşleri

Bilsem Öğretmenlerinin Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine ve Bilsemle İlişkin Görüşleri

Yakup Ayaydın

Duygu Ün

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Özel yetenekli öğrencilere zenginleştirilmiş bir eğitim ortamı sağlayan Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilerin eğitimine ve Bilim ve Sanat Merkezlerine ilişkin görüşleri özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde görülen eksikliklerin tespit edilmesinde ve Bilim ve Sanat Merkezlerinin zayıf ve güçlü yönlerinin belirlenmesinde önemlidir. Bu doğrultuda araştırmada Bilsem öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerin eğitimine ve Bilsemle ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Bahçelievler ilçesinde bulunan İTO Bahçelievler Bilim ve Sanat Merkezinde kadrolu olarak çalışan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların seçiminde ölçüt örneklem kullanılmıştır. Ölçüt olarak cinsiyet, en az iki yıl üstün yetenekli öğrencilerle çalışma, 5 yıllık öğretmen olma kullanılmıştır. Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından uzman görüşü de alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda Bilsem öğretmenleri özel yetenekli öğrencilerin eğitimine erken yaşlarda başlanması, özel yetenekli öğrencilerin iyi tespit edilmesi, eğitimlerin farklı okullarda yapılması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenler özel yetenekli öğrencilere uygulanan programların iyi olduğunu fakat geliştirilmesi gerektiğini, özel yetenekli öğrencilerle çalışmanın kendilerine birçok katkısı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerin özel yetenekli diye ayrıştırılmasının olumsuz sonuçlar doğurabileceğini vurgulamıştır. Öğretmenler Bilim ve Sanat Merkezlerine ilişkin olarak özel yetenekli öğrencilerin eğitilmesi noktasında iyi düşünülmüş bir çalışma olduğunu, Bilim ve Sanat Merkezlerinin kendilerine biçilen misyonu yerine getirmekle birlikte eksik yönlerinin olduğunu, Bilsemlerin buldukları konumun merkezi olması gerektiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli Öğrenciler, Bilsem, Öğretmen

Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Bireyselleştirilmiş Eğitim Programında Türkçe Dersi Uygulamaları

Bilge Bağcı Ayrancı
Bozok Üniversitesi Türkçe Eğitimi Abd

Filiz Mete
Bülent Ecevit Üniversitesi Türkçe Eğitimi Abd

ÖZET

Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) üstün ve özel yetenekli çocuklara eğitim vermesi bakımından eğitim-öğretim müfredatında normal okullara nazaran daha özgür bırakılmışlardır. Bu özgürlük, bireysel farklılıklar olarak üstün ve özel yetenekleri ön plana çıkarma bakımından gerekli olsa da uygulama farklılıklarını da beraberinde getirmektedir. BİLSEM’lerde verilen anadili eğitiminin öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesine uygunluğunun tespit edilerek yapılması gerekliliği her kademedeki olduğu gibi önemlidir. Ancak bu tespit için kullanılan yöntemler, ölçek, gözlem vb. bile BİLSEM’den BİLSEM’e farklılık göstermektedir. Bu bağlamda BİLSEM’lerde bireysel eğitim programında bulunan öğrencilerin dil eğitimi bakımından hazırbulunuşluk seviyelerinin belirlenebilmesi, uygun dil eğitim programlarının hazırlanabilmesi ve gerekli materyallerin geliştirilebilmesi için mevcut durumun ortaya koyulması ve bir çatı oluşturulması gereksinimi doğmaktadır. Bu çalışmada BİLSEM’lerde görev yapan Türkçe ve edebiyat öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak mevcut uygulamalardaki farklılıkların ve gereksinimlerin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda görüşme öncesi yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Çalışmada görüşlerine başvurulacak öğretmenlerin görev yerlerinin sosyo-ekonomik ve coğrafi özellikleri dikkate alınarak örneklem çeşitliliğine özen gösterilmiştir. Böylece geniş bir örneklem grubundan toplanacak verilerin BİLSEM’ler için yeni ve önemli önerilere kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Sanat Merkezleri uygulamaları, anadili eğitimi, üstün ve özel yetenekli çocuklara dil eğitimi

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Sanat (Resim) Alanında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Yasemin Karakaya Bilsem Örneği)

Hüda Sayin Yücel

Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü

ÖZET

Bu araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezlerinde sanat (resim) alanında proje tabanlı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanan görsel sanatlar eğitimi uygulama süreci ile ilgili öğretmen görüşlerinin neler olduğu araştırılmıştır. Araştırmada eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kolay ulaşılabılır durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda ilk olarak beş farklı branş öğretmenin içerisinde bulunduğu resim (sanat) proje çalışması için uzmanlarla beraber proje planı hazırlanmıştır. Bilim ve Sanat Merkezi'nde görev yapan ve uygulamada görev alan 5 öğretmen çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Hazırlanan resim (sanat) proje planı on günlük (seksen ders saati) bir süreç içerisinde uygulanmıştır. Araştırma da veriler "Öğretmen Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu" veri toplama araçlarıyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen verilerin içerik analizi ile çözümlenmesinde NVivo 9,0 programı kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda tema ve kodlar oluşturulmuştur. PTÖ uygulamasında öğretmenlerle yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmenin içerik analizinde elde edilen öğretmen görüşlerine ilişkin; faydaları, zorlukları, motivasyon, genelleme (olumlu, olumsuz) olmak üzere dört alt temalar oluşturulmuştur. Öğretmenlerin proje tabanlı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanmış olan resim proje uygulamasına ilişkin görüşlerinin faydaları temasında; disiplinler arası etkileşim, konunun daha iyi öğrenilmesi, öğrenci öğretmen etkileşiminin geliştirme, problem çözme, yaratıcılığı geliştirme, araştırma yapabilme, plan yapabilme, grupta çalışma, bilgilerin somutlaşması (ürün), bakış açısı ve eleştirel düşünme gibi; zorlukları temasında; motivasyon eksikliği, destek eksikliği, devamsızlık, zaman problemi, araç gereç eksikliği ve mekanın yetersizliği gibi; motivasyon temasında; öz denetim, sürecin önemi, öz güven ve öğrenmeye karşı ilgi; genellemeye (olumlu, olumsuz) ilişkin olumsuz olarak, yorucu ve sıkıcı olması, çekinme utanma, grupta çalışmayı başaramama, zaman problemi, yükümlülüklerin fazla olması, yönergelerin ve yönetmeliklerin bağlayıcı yanı ve iyi bir plan yapılamaması olumlu olarak, başarı duygusu, bilgi edinme ve uygulamayı yönlendirme gibi sonuçlara ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekliler Sanat Eğitimi, Bilim ve Sanat Merkezi, Proje Tabanlı Öğrenme, Görsel Sanatlar Eğitimi, Etkinlik

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Öğretmen ve İdarecilerin Okul Gelişimi ve Meslek Algısı Üzerine Görüşlerinin İncelenmesi: Gümüşhane Örneği

Taner Altun

Karadeniz Teknik Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı

Arif Ertürk

Karadeniz Teknik Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı

ÖZET

Bu araştırma Gümüşhane Bilim ve Sanat Merkezinde görev yapan idareci ve öğretmenlerin okul gelişimi ve mesleki gelişim hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinde tasarlanmış olup yöntem olarak fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırma 2015-2016 yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 7 öğretmen ve 1 idareci olmak üzere 8 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz kullanılarak işleme tabi tutulmuştur. Bulgular tablo ve kavram ağları şeklinde sunulmuş, katılımcı konuşmalarından alıntılarla desteklenmiştir. Araştırmada BİLSEM’de görev yapan öğretmen ve yöneticilere göre mesleki gelişim faaliyetlerinin yeterince ilgi çekici olmayıp, özendiriciliğin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonunda öğretmen gelişimi için, mesleki eğitime önem vermeli, bu eğitimlerin verimliliğini artırılmasının gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen mesleki gelişimi, okul gelişimi, bilim ve sanat merkezi

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Çocuklara İlişkin Metaforik Algıları

Ayşe Duran

Adıyaman Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği A.B.D.

H.Elif Dağlıoğlu

Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği A.B.D.

ÖZET

Erken yaşlarda bir çocuğu üstün yetenekli ve zekâlı olarak tanımlamak ebeveynler ve eğitimciler için endişeye neden olmaktadır. Çocuğun akranlarından ayrılması ve yalnız kalması (Gross,1993;aktrn, Margaret,2005), etiketlenmesi “hot-housing”- çocuğa ekstra etkinliklerin verilmesi-, özel yetenek ve becerilerin kaybedilmesi (Mares,1991; aktrn, Margaret, 2005) bu endişenin nedenleri arasında sayılmaktadır. Üstün yetenekli ve zeki çocuklar homojen bir grup olmadıklarından dolayı öğretmenler tarafından tanınmaları oldukça zordur. Üstün yetenekli çocuk genel olarak işini özenle ve sebat ederek yapan çalışkan öğrenci olarak bilinmekte, hatta sınıf ortamında “zekâ küpü” veya “sınıfın ineği” olarak tanımlanmaktadır (Handbook for Teachers,2013). İlgili alan literatüründe üstün yetenekli çocuklara ilişkin kesin ve net tek bir tanım olmamasına rağmen, öğretmenler bu çocukların belirlenmesinde sorumlu kişilerdir. Bu nedenle öğretmenlerin üstün yetenekli çocuklar konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları son derece önemlidir. Öğretmenlerin üstün yetenekli çocukların gelişimsel, sosyal ve akademik özellikleri kadar tipik gelişim gösteren çocuklardan farklılıkları hakkında da bilgi sahibi olmaları gerekir. Öğretmenlerin çocuklara yönelik algı ve tutumları etkin bir öğrenme ortamını sağlamalarında etkili olabilmektedir. Öğretmenlerin çalıştığı yaş grubunun gelişimsel özelliklerini bilmesi bu açıdan son derece önemlidir. Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların ihtiyaçları ve özellikleri doğrultusunda sınıf içi eğitim ortamını zenginleştirmeleri çocukların ilgi ve yeteneklerinin gelişmesinde etkili iken bu durum üstün yetenekli çocukların bulunduğu ortamlarda bir kat daha önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan çocuklar, özellikle üstün yetenekli çocuklar hakkındaki algıları çocukların gelişimlerine yönelik tutumlarını belirleyecektir. İlgili literatür taramasında okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara yönelik algıları ile ilgili yeterli düzeyde araştırmalara rastlanılmamıştır Çapan (2010) eğitim fakültesi dördüncü sınıf öğretmen adaylarının “üstün yetenekli öğrencilere” yönelik metaforik algılarını incelemiştir. Şahin (2013) okul öncesi yardımcı öğretmen adaylarına üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri konusunda verilen eğitimin etkililiğini incelemiştir. Bu nedenle, bu araştırma okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin metaforik algılarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Bu araştırma 2015-2016 ve 2016-2017 eğitim öğretim yılında Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde okuyan toplam 115 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar 1.sınıftan 48 ve 4. Sınıftan 67 öğretmen adayından oluşmuştur. Ayrıca katılımcı öğretmen adaylarının 17’si erkek ve 98’i kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara yönelik algılarını ortaya çıkarmak için her birinden “üstün yetenekli çocuk.... gibidir; çünkü” formunu doldurmaları

istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuk'a ilişkin algıları üç kategoride analiz edilmiştir. Önce katılımcılardan elde edilen metaforlar kod olarak yazılmıştır. Daha sonra bir sonraki aşama olarak elde edilen kodların birbiri ile olan benzerlikleri göz önünde bulundurularak kodların gruplandırılması-kategorileştirme yapılmıştır. Son olarak araştırmacılar tarafından alan literatürüne göre elde edilen kategoriler verilerin yansıttığı terimler ile belirlenmiştir. Araştırmanın geçerliliği kapsamında öğretmen adaylarının ifadeleri değiştirilmeden alıntılar yapılarak her kavramsal kategori desteklenmiştir. Ayrıca iç güvenilirliği sağlamak için araştırmada geliştirilen dokuz kavramsal kategori altında yer alan metaforların kavramsal kategoriye destekleyip desteklemediği teyit etmek için iki alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde seksen yedi farklı metafor üretilmiş ve bu metaforlar dokuz farklı kategoriler altında toplanmıştır. Kategorilere ilişkin sonuçlar elde edilen veriler doğrultusunda yorumlanmıştır. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin algıları arasında en fazla "değer" algıları ortaya çıkmıştır. Analizler sonucunda erkek öğretmen adaylarının ürettiği metaforlar sadece yedi kategoride toplanmış olup, ürettikleri metaforların "maddesel özellik" ve "bitki" kategorilerinde yer almadığı görülmüştür. Erkek öğretmen adaylarının "üstün yetenekli çocuk"larına ilişkin algıları en çok "teknoloji" ve "değer" kategoride toplanmıştır. Kadın öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin algılarının ise erkek öğrencilere göre daha geniş olduğu ortaya çıkmış olup ürettiği metaforlar dokuz kategoride farklı oranlarda yayılmıştır. Birinci ve dördüncü sınıflardaki öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlara bakıldığında ise genel olarak bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Her iki sınıf düzeyinde bulunan öğretmen adaylarının algılarının aynı kategorilerde toplandığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmen adayı, Metafor, Üstün yetenek

Özel Yetenekli Öğrencilerin Ortak Çalışmaya İlişkin Algıları: Metafor Çalışması

Yakup Ayaydın

Gülten İlhan

ÖZET

Özel yetenekli öğrencilere yönelik yapılan eğitimlerde işbirliği önemli bir yer teşkil etmektedir. İşbirliği içerisinde çalışma öğrencilerin birbirlerinin yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Çalışmada özel yetenekli çocukların ortak çalışmaya ilişkin algılarının ortak çalışmaya yönelik geliştirdikleri metaforlar yoluyla tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını İstanbul ilinde bulunan İTO Bahçelievler Bilim ve Sanat Merkezinde 243 özel yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin ortak çalışmayı canlı veya cansız bir varlığa benzetmeleri ve yaptıkları benzetmelerin nedenlerini açıklamaları istenmiştir. Öğrencilerin “ortak çalışma ... gibidir, çünkü ...” ibaresini tamamlamasıyla elde edilen ham veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendikten sonra geçerli olmayan metaforlar elenmiştir. Öğrencilerin geliştirdiği geçerli metaforlar tasnif edilmiştir. Metaforlar tasnif edildikten sonra kategorilendirme ve kodlama yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda özel yetenekli öğrencilerin ortak çalışmaya ilişkin karınca, arı, hücre, aile, akraba, vücut, dünya, atom, hücre, orman, yap-boz, çiçek, devre, saat, beyin, pizza, salata, üzüm, mandalina, organlar, makine gibi metaforlar geliştirdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin ortak çalışmaya ilişkin geliştirdikleri metaforların eğitim gördükleri gruba ve cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli Çocuklar, Ortak Çalışma, Metafor

Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersine İlişkin Metaforik Algıları

Özlem Can

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Rabia Ünal

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Tuğba Dönmez

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

ÖZET

Bu çalışma ile Şanlıurfa Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 8-10 yaş grubundaki üstün zekâlı ve yetenekli 25 öğrencinin Fen Bilimleri derslerine yönelik düşünceleri, metafor analizi yöntemi kullanılarak, belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Fen Bilimleri derslerine yönelik düşüncelerini belirlemek üzere, öğrencilerden “Fen Bilimleri dersi” gibidir / benzemektedir. Çünkü “tümcesini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde ve yorumlanmasında içerik analizi kullanılmıştır. Üstün Yetenekli öğrenciler Fen Bilimleri Dersine yönelik metaforlar üretmiştir. Elde edilen metaforlar alfabetik olarak sıralanmıştır. Her bir metaforu temsil eden öğrenci sayısının frekans ve yüzdesi hesaplanmıştır. “Yaşam, eğitim, akıl, insan, bilim, su eğlence, hayat kaynağı, bilgi ve bilgi kutusu”, öne çıkan metaforlar olarak belirtilebilir. Çalışmanın diğer aşamasında öne çıkan metafor imgeleri kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Üstün zekâlı çocuklar fen bilimleri dersini yaşamın içinden bir ders ve bu dersin gerekli ve önemli olduğuna inandıklarını göstermişlerdir. Çalışmanın sonucunda çalışmaya katılan ilkokul öğrencileri ayrıca fen bilimleri dersini; “Farklı branşları barındırıcı” ve “bilgilendirici” şeklinde algıladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: metaforik algı, sosyal bilgiler, üstün yetenekli ve zekâlı öğrenci

STEM Eğitimi Uygulamalarının Üstün Zekalı Çocukların Fen Bilgisi Eğitiminde Akademik Başarılarına Olan Etkisi

Adem Yılmaz

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı

Cihan Gülgün

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Bu araştırmada, STEM eğitimi uygulamaları hakkında bilgilendirme yapılmış ve STEM eğitimi uygulamalarının üstün zekâlı çocukların fen bilgisi eğitiminde onların akademik başarılarına olan etkisi araştırılmıştır. Söz konusu uygulama nicel araştırma yaklaşımlarından ön test son test temelli deneysel yöntem kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemi, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, altı hafta süreyle merkezi yerleşkede eğitim veren iki ilköğretim okulunun yedinci sınıflarında öğrenim gören toplam 60 üstün zekalı öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında ilköğretim okullarından biri deney (n=30) diğeri ise kontrol (n=30) grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunda STEM eğitimi uygulamaları, kontrol grubunda ise geleneksel yöntem kullanılarak Fen Bilgisi dersinin ilgili ünitesi (maddenin yapısı ve özellikleri, periyodik sistem) kapsamındaki konular işlenmiştir. Çalışma kapsamında araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 30 sorudan oluşan güvenilirliği 0,78 olarak tespit edilen Fen Bilgisi Başarı Testi (FBT), 20 sorudan oluşan STEM Uygulamaları Tutum Ölçeği (SUTT) ve yine araştırmacılar tarafından geliştirilen 12 sorudan oluşan STEM Uygulamaları Görüş Testi (SUGT) kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 17.0 ve LISREL 9.2 paket programları kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan uygulama sonucunda STEM eğitimi uygulamalarının deney grubu lehinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu ve üstün zekalı öğrencilerin fen bilgisi eğitiminde akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: STEM Eğitimi Uygulamaları, Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi, Fen Bilgisi, Akademik Başarı

Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrenciler ile Normal Zeka Düzeyindeki Öğrencilerin Derse İlgilerinin Farklı Değişkenlerle İncelenmesi

Ayşegül İşlekeller Bozca

Serap Emir
İstanbul Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler ile normal zeka düzeyine sahip öğrencilerin Türkçe ve matematik derslerine karşı ilgileri arasındaki farkın farklı değişkenlerle ilişkilerini incelemektir. Bu çalışmaya 29 üstün zekalı ve yetenekli öğrenci ile 30 normal zeka düzeyine sahip, toplam 59 4. sınıf öğrencisi katılacaktır. Öğrenci ilgisinin öğrenme yaşantılarını doğrudan etkilediği üzerine bir çok araştırma yapılmıştır. Öğrencilerin derse ilgisi arttıkça derslere katılım oranının da arttığı (Lin, Hong, & Chen, 2013 akt: Akın, 2015), öğrenci ilgisinin akademik başarı, öğrenme stratejileri kullanma, uygun eğitim programları seçme gibi değişkenleri anlamlı olarak açıklayabildiği (Krapp & Prenzel, 2011; Tela, Tela, & Adeniyi, 2009 akt: Akın, 2015), öğrenci ilgisi ile öğrenme motivasyonu ve etki-li öğrenmenin pozitif ilişkili olduğu (Mazer, 2013b) ilginin öğrenmedeki önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada da üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler ile normal zeka düzeyindeki öğrencilerin derse ilgileri ve akademik başarı, cinsiyet değişkenleri ile ele alınacaktır. Öğrencilerin Türkçe ve Matematik derslerine ilgilerini ölçmek amacı ile Mazer (2013b) tarafından geliştirilen ve Akın, Uğur, Akın (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve geçerlilik güvenirlik çalışmaları yapılan Derse İlgili Ölçeği kullanılacaktır. Veriler SPSS paket programı ile analiz edilecektir. Çalışma sonucunda öğrenci gruplarının Türkçe ve Matematik derslerine karşı ilgileri ve akademik başarıları arasında anlamlı ilişki olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Derse İlgili Ölçeği, üstün zekalı ve yetenekli, akademik başarı

Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Eğitiminde Teknolojinin Yeri

Zühal Çubukçu

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Şule Betül Tosuntaş

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Teknolojik gelişmelerin hayatın her alanında etkisinin hissedilmesiyle birlikte eğitim alanında da birçok değişim ve dönüşüm hareketi teknolojinin eğitime entegrasyonunu temel almaktadır. Teknolojinin karşı konulamaz etkisi üstün zekâlı öğrencilerin eğitiminde de hissedilmektedir. Gelişmiş ülkelerde üstün zekâlı öğrencilerin eğitiminde teknoloji kullanımı çok büyük bir yere sahip olduğu görülmektedir. Özellikle bireyselleştirilmiş veya küçük grupla öğretim süreçlerinde teknoloji aktif şekilde kullanılmaktadır. Üstün zekâlı öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yönelik eğitim programları hazırlama ve öğrenme-öğretme sürecini tasarlama gerekliliği göz önünde bulundurulduğunda teknolojinin üstün zekâlı öğrencilere zaman ve mekândan bağımsız daha esnek öğrenme ortamları sunabildiği görülmektedir. Yanı sıra literatürde teknolojinin öğrenci başarısı, tutum, ilgi, motivasyon, sınıf içi etkileşim üzerinde olumlu etkisi gösteren birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak üstün zekâlı öğrencilerin eğitimi sürecinde teknoloji kullanıma ilişkin araştırmalara nadiren rastlanmaktadır. Benzer şekilde ulusal strateji, politika ve uygulamalar teknoloji kullanımına yüzeysel olarak değinmektedir. Bu araştırmanın amacı literatürde yer alan çalışmaları inceleyerek üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin eğitiminde teknoloji kullanımının yerini incelemektedir. Bu kapsamda araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Literatürde yer alan araştırmalar ve resmi belgeler doküman analizine tabi tutularak üstün yetenekli/zekâlı öğrencilerin eğitiminde teknoloji kullanımının yeri ve önemine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Kapsamlı bulgu ve sonuçlara ilerleyen aşamalarda yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekliler, teknoloji, teknoloji entegrasyonu

Üstün Yetenekli/Zekalı Öğrencilerin Belirlenmesinde Veri Madenciliği Algoritmalarının Kullanılması ve Sınıflandırma Modellerinin Performans Karşılaştırması

Mehmet Sevri
Gazi Üniversitesi

Hacer Karacan
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Veri madenciliği büyük miktardaki verilerden gizli kalmış ilişkileri ve bilgileri çıkarmaya yarayan, var olan verilere dayanarak gelecekteki olaylar hakkında fikir edinilebilmesine imkan tanıyan, geniş bir kullanım alanına sahip olan önemli bir bilgi çıkarım tekniğidir. Bu çalışmanın amacı üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin belirlenmesi amacıyla veri madenciliği algoritmaları ile sınıflandırma modelleri oluşturularak, sınıflandırma başarımlarının karşılaştırılmasıdır. ABD Eğitim Bakanlığının 2013-2014 eğitim yılına ilişkin okul bazlı verilerden çalışma kapsamında oluşturulan öğrenci bazlı veriseti kullanılarak veri madenciliği algoritmaları ile üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin belirlenmesine yönelik sınıflandırma modelleri oluşturulmuştur. Çalışmada öncelikle üstün yetenekli/zekalı ve normal öğrencileri barındıran ABD genelinde 51930 okuldaki toplam 32521104 (yaklaşık 32,5 milyon) öğrencinin; eyalet, bölge, okul, cinsiyet, etnik köken, İngilizce yeterlilik oranı ve engellilik durumuna göre istatistiksel analizi yapılarak, eğitim ve test kümeleri oluşturulmuş, bu veri kümeleri kullanılarak sınıflandırma modelleri oluşturulmuştur. Oluşturulan sınıflandırma modelleri, test kümesi aracılığıyla test edilerek, üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin belirlenmesinde gösterdikleri doğru sınıflandırma başarımları, F-Ölçüt değerleri, Kappa istatistik değerleri belirlenerek, oluşturulan modellerin performans karşılaştırmaları yapılmıştır. Bu çalışma ile yeni gelen bir öğrencinin özelliklerine bakılarak, üstün yetenekli/zekalı olup olmadığına karar veren bir model ortaya çıkarılmıştır. Analiz edilen öğrencilerden, 3289885 (yaklaşık 3.3 milyon) öğrenci (%10.1) üstün yetenekli/zekalı özelliğine sahip olup; bu öğrencilerin %49,4'ü erkek, %51,6'sı ise kadındır. İncelenen tüm öğrencilerin %49'u Beyaz, %26,4'ü Hispanik kökenli bireyler oluşurken, üstün yetenekli/zekalı öğrenciler etnik kökenine göre sırasıyla %57,4 Beyaz, %18 Hispanik kökenli bireylerden oluşmaktadır. Erkek olan üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin %2,9'u engelli iken, kadınlarda bu oran %1,7 olup, bu oranlar tüm öğrencilerin engellilik oranları ile kıyaslandığında kadınlarda anlamlı bir değişiklik görülmezken, erkek öğrencilerde anlamlı bir değişiklik saptanmıştır. Çalışmadaki bulgulara göre öğrencilerin İngilizce yeterlilik durumu ile üstün yetenekli/zekalı öğrenci olma durumu arasında pozitif ilişki tespit edilmiş olup, yabancı uyruklu öğrencilerde üstün yetenekli/zekalı olma oranı yerli öğrencilere göre daha düşüktür. Bu çalışma, gerçek ve çok büyük sayıda öğrenci verisinin kullanılması, öğrencilerin etnik köken, bölge, engellilik durumu gibi özellikler açısından incelenmesi, üstün zekalı/yetenekli olup/olmadığı bilinmeyen öğrencilere yönelik fikir vermesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli Çocuklar, Üstün Yetenekliliğin Belirlenmesi, Veri Madenciliği, Sınıflandırma

Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Almanya'daki Öğretmenlerin teknoloji Okuryazarlıklarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Volkan Kukul

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Ebru Kılıç Çakmak

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Serçin Karataş

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

ÖZET

Çalışmanın amacı "Üstün Yetenekli Çocukların Öğretmenlerine Yönelik Stratejiler" başlıklı Avrupa Birliği projesi kapsamında üstün yeteneklilere yönelik strateji eğitimi alacak öğretmenlerin ülkelere göre teknoloji okuryazarlıklarının incelenmesidir. Çalışma tarama modelinde olmakla birlikte 270 öğretmenle yürütülmüştür. Çalışma sonuçlarına göre Almanya'daki öğretmenlerin yeni teknolojilere diğer ülkelerdeki öğretmenlerden daha açık oldukları gözlemlenmektedir. İhtiyaç duyulan bilgiye erişmekte ise İtalya dışındaki öğretmenler yüksek oranda teknolojiyi kullanırken İtalyadaki öğretmenlerin diğer ülke öğretmenlerine göre bilgiye ulaşırken daha düşük düzeyde teknoloji kullandıkları görülmektedir. Sınıf içi çalışmalara hazırlanırken Çek öğretmenlerin diğer ülke öğretmenlerine göre daha fazla teknolojiyi kullandıkları ancak öğrencilere yeni teknolojileri kullanarak öğretme noktasında düşük düzeyde teknoloji kullandıkları belirlenmiştir. Teknoloji kullanımında zorluk yaşama durumuna bakıldığında tüm ülke öğretmenlerinin teknolojiyi kullanırken zorluk yaşamadıkları görülmektedir. Çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin teknolojiyi kullandıkları ve kullanırken zorlanmadıkları görülmektedir. Yeni teknolojilere açık olmaları da kendilerine verilecek strateji eğitiminde teknolojinin kullanılabilmesini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Okuryazarlığı, Strateji Eğitimi, Öğretmen Eğitimi

İlkokul Öğrenci Velilerinin Üstün Yetenek Kavramına ve Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimine Yönelik Algıları

Ramazan Ertürk
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Araştırmada, ilkokul öğrenci velilerinin üstün yetenek kavramına ve üstün yetenekli çocukların eğitimine yönelik algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Bolu ili Yeniçağa ilçesinde eğitim-öğretim gören 40 ilkokul 4. sınıf öğrencisinin öğrenci velisi oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla Yeniçağa’da iki ilkokulda öğrenim gören 40 ilkokul öğrencisinin velisi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma verileri, standartlaştırılmış açık uçlu soru tekniğine uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Bu form esneklik, standartlık, bir konuda derinlemesine bilgi toplama ve katılımcıların düşüncelerini istedikleri gibi yazıya dökme imkânı verdiği, veri toplama-çözümleme kolaylığı sağladığı için sıklıkla tercih edilmektedir (Balcı, 2009, Ekiz, 2003, Yıldırım ve Şimşek, 2005). Görüşme formunun geliştirilmesi sürecinde ilgili literatür kapsamında sorular hazırlanmış, form ölçme ve değerlendirme uzmanı 2 öğretim üyesi ve Temel Eğitim alanında 1 uzman öğretim üyesine incelenmek üzere sunulduktan sonra gerekli düzenlemeler yapılmıştır. 10 öğrenci velisiyle ön uygulama yapılmış, soruların anlaşılır olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bütün bu uygulamalardan sonra görüşme formuna son şekil verilerek asıl uygulama için form hazırlanmıştır. Formda yer alan sorular şu şekildedir:

Üstün yetenek.....gibidir. Çünkü....."

Sizce üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili neler yapılmaktadır?

Size göre üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili hangi kurumlar görev almalıdır?

Size göre üstün yetenekli çocukların eğitimi için neler yapılmalıdır?

Yapılan analizler sonucunda velilerin üstün yetenek kavramını altın, hazine, maden cevheri, madalya, inci ve elmasa benzettikleri saptanmıştır. Bu alt temalar, “değerli” teması olarak ifade edilmiştir. Velilerin “bilgili” temasında üstün yetenek kavramını benzettiği kavramlar bilgisayar, su, ışık, zeka küpü, deniz, kitap ve sözlük kavramlarıdır. Velilerin üstün yetenek benzettiği Karınca, arı, verimli arazi, fabrika, ressam ve ağaç kavramları “üretken/çalışkan” temasına kodlanmıştır. Velilerin üstün yetenek kavramına yönelik algıları “şekillenebilen” teması altında oyun hamuru ve çamur kavramlarıdır. Veliler araştırılan teması altında üstün yetenek kavramını meraklı makine ve dedektif kavramlarına benzetmişlerdir.

Öğrenci velilerinin üstün yeteneklilerin eğitimiyle ilgili yapılanlara yönelik algıları incelendiğinde; 18 veli yeterince bilgisi olmadığını belirtmiştir.12 veli bilim sanat merkezlerine yönlendirme yapıldığını, 10 veli Test ve anketler uygulanıp yönlendirme yapıldığını belirtmişlerdir.

Öğrenci velilerinin üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili görev alması gereken kurumlara yönelik algılarına göre veliler; MEB (f=9), Bilsemeler (f=8), sanat eğitimi veren özel kuruluşlar (f=6), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (f=6), TÜBİTAK (f=5), gençlik Merkezleri (f=4), RAM (f=4), özel danışma merkezleri (f=3), Dernekler (f=3), TÜZDER (f=2), Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (f=2), üniversiteler (f=1), STK'lar (f=1) ve özel okul ve kolejlerin (f=1) üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili görev alması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğrenci velilerinin üstün yetenekli çocukların eğitimine yönelik yapılması gereken çalışmalara yönelik algıları incelendiğinde velilerin belirttiği görüşler aşağıda gösterilmektedir:

Özel sınıflar oluşturulmalı (f=15), okullara atölyeler kurulmalı (f=12), üniversitelerde bu alanlar çoğaltılmalı (f=10), Üstün yetenekliler okulları açılmalı (f=9), ücretsiz kurslar açılmalı (f=9), okullardaki materyal eksiklerinin giderilmesi (f=8), özel eğitim kurumları açılmalı (f=7), Bilsemelerden yararlanmalı (f=7), yönlendirmeler ilkokuldan başlamalı (f=6), serbest çalışabilecekleri ortamlar sağlanmalı (f=6), devlet desteği sağlanmalı (f=5), Üstün yeteneklere özel müfredatlar hazırlama f=(2) şeklindedir.

İlkokul öğrenci velilerinin üstün yetenek kavramını benzettikleri 23 farklı kavram, değerli, bilgili, üretken/çalışkan, şekillenebilen ve araştıran temalarıyla kodlanmıştır. Velilerin % 45'i üstün yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili mevcut yapılan çalışmalar hakkında bilgili olmadığını belirtmişlerdir. Velilerin %30' u BİLSEM'lere yönlendirme yapıldığını, %25' i test ve anketler uygulanıp yönlendirme yapıldığını belirtmişlerdir. Veliler, başta MEB olmak üzere BİLSEM' ler, Sanat eğitimi veren özel kuruluşlar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, TÜBİTAK, Gençlik Merkezleri, RAM, Özel Danışma Merkezleri, Dernekler, TÜZDER, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Üniversiteler, STK'lar, Özel okul ve kolejlerin üstün yetenekli çocukların eğitiminde görev alması gereken kurumlar olduğunu belirtmişlerdir. Veliler üstün yetenekli çocukların eğitimine yönelik özel sınıflar oluşturulmalı, okullara atölyeler kurulmalı, üniversitelerde bu alanlar çoğaltılmalı, üstün yetenekliler okulları açılmalı, ücretsiz kurslar açılmalı, materyal eksiklerinin giderilmesi, özel eğitim kurumları açılmalı, BİLSEM'lerden yararlanmalı, yönlendirmeler ilkokuldan başlamalı, serbest çalışabilecekleri ortamlar sağlanmalı, devlet desteği sağlanmalı, üstün yeteneklere özel müfredatlar hazırlama gibi çalışmaların yapılması gerektiğini söylemişlerdir. Üstün yetenekli çocukların eğitimi konusunda öğrenci velilerinin bilgilendirilmesi için çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenek, Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi, İlkokul Öğrenci Velisi

Çeşitli Ülkelerde Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Öğretmenlerin Sınıflarındaki Davranış Yönetimi Ve Motivasyon Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Aysun TURUPCU DOĞAN

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Osman BASİT

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Esra ÖMEROĞLU

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Sınıfında tipik gelişim gösteren ve üstün yetenekli olarak belirlenen ve birlikte eğitim alan çocuklar bulunan öğretmenlerinin, sınıflarında kullandıkları davranış yönetimi ve motivasyon uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma, Türk Avrupa Birliği Erasmus+ Karma Okul Eğitimi programı kapsamında kabul edilen "2015-1-TR01-KA201-021420" numaralı ve "Strategies for Talented and Gifted Pupils' Teachers" başlıklı Türkiye, Almanya, Çek Cumhuriyeti ve İtalya'nın birlikte yürüttüğü proje çerçevesinde elde edilen bulguları içermektedir.

Her bir ortak ülkeden 50 olmak üzere toplam 200 öğretmen, bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı, dört ortak ülke tarafından geliştirilmiş olup kapsayıcı okul öncesi sınıflarında yani tipik gelişim ve üstün yetenekli çocukların birlikte eğitim aldığı sınıflarda görev yapan öğretmenleri hedef almaktadır. Tüm ülkelerden alanyazın taraması yapılarak konuya ilişkin sorular istenmiş ve bir soru havuzu oluşturulmuştur. Ülkelerin kültürel farklılıkları da dikkate alınarak, alan uzmanlarının görüşü alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra tüm ülkelerde beşer okul öncesi öğretmeni ile pilot uygulamalar yapılmıştır. Gerekli geri bildirimler ve değişiklikler yapıldıktan sonra veri toplama aracının nihai hali oluşturulmuştur. Geliştirilen veri toplama aracında öğretmenlerin demografik bilgilerine ek olarak öğretmenlerin görüşlerini almak üzere nicel ve nitel sorularına yer verilmiştir. Öğretmenlerin sınıflarında kullandıkları davranış yönetimi ve motivasyon uygulamalarına ilişkin görüşleri, oluşturulan anket formunun ikinci bölümünde yer verilen 5li likert tipinde hazırlanan sorular irdelenerek elde edilmiştir. Çalışmada betimsel analiz tercih edilerek, öğretmenlerin davranış yönetimi ve motivasyon uygulamalarına ilişkin görüşleri yüzde ve frekans verilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitimi, Üstün Yetenekli/ Zekâlı Çocuklar, Davranış Yönetimi, Motivasyon